

BOŽJA BESEDA DANES

Revija Zavoda Biblično gibanje

»Pogovarjala sta se med seboj
o vsem tem, kar se je zgodilo.«

(Lk 24,14)

καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

וְהֵם נִדְבְּרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ עַל־כָּל־הַקְּרוֹת הָאֵלֶּה

NOVA RUBRIKA
BRALCEM BOŽJE BESEDE

POGOVOR Z ZAKONCEMA
MAJO IN BOŠTJANOM LESKOVCEM

OSEBE V SVETEM PISMU
Jitro ali Reguél?

VSEBINA

UVODNIK	3
Uzreti obličje upanja Zlata Krašovec	
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA	4
Novi ljudje za nove naloge s. Ivanka Tadina	
BOŽJA BESEDA RASTE	5
Tudi za tebe sem molil Mihaela Razboršek	
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO	6
Primož Erjavec	
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE	8
Pogovor z zakoncema Mašo in Boštjanom Leskovarjem Zlata Krašovec	
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE	12
Medtem ko sta se pogovarjala Anja Kastelic	
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE	15
Prva Mojzešova knjiga kot znanstveni priročnik? Samo Skralovnik	
BRALCEM BOŽJE BESEDE	17
Kako brati božjo besedo – danes Marjeta Petek Ahačič	
IZZIV ZA DELO V SKUPINAH	19
»Sklonil se je in pisal po tleh.« (Jn 8,8) Maksimilijan Matjaž	
OSEBE V SVETEM PISMU	20
Jitro ali Reguél? Izet Veladžić	
METODE DELA S SVETIM PISMOM	21
Kako molimo s Svetim pismom v skupnosti Jana Podjavoršek	
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO	23
Jagnje, pečeno v Svetem Duhu: Hieronim o eksodusu na velikonočno vigilijo br. Jan Dominik Bogataj, OFM	
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI	26
Svetopisemska skupina v župniji Škofljica Nada Marinčič	
ZANIMA ME	27
Ali v Svetem pismu najdemo nekatere predelane zgodbe iz drugih verskih mitov in legend? Samo Skralovnik	
POROČILO	28
Na poti z Besedo	
Prepeljimo se na drugo stran! Majda Kočar	32
PRIPOROČAMO V BRANJE	35
Aleš Maver, Od klinopisa do Teodore	
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM	37
Trajna: Pripoved o Samsonu in Dalili Samo Skralovnik	

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška revija, ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

UREDNIŠKI ODBOR:

Vlasta Doležal Rus, Anja Kastelic, Zlata Krašovec, Marjeta Petek Ahačič, Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik, s. dr. Ivanka Tadina
Odgovorna urednica: Špela Fortuna
Glavni urednik: dr. Maksimilijan Matjaž
Lektoriranje: Aleksandra Kocmut
Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen spletni vir.
Fotografija na naslovnici: Pokrajina v okolici Kafarnauma na poti na "goro" blagrov. Avtor fotografije: Samo Skralovnik.
Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš
Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Delavski hranilnici: SI56 6100 0002 0986006

UZRETI OBLIČJE UPANJA

Med najbolj osupljivimi prizori Stare zaveze je tisti, ko Bog pripelje k človeku vse živali na polju in vse ptice pod nebom, da bi videl, kakšna imena jim bo dal, in da bi vsako živo bitje imelo tisto ime, ki bi mu ga dal človek ... (1 Mz 2,19). Kako nezaslišan dar! Poimenovati vse stvarstvo, odeti v zvok in glas sleherni pomen, ki ga je Gospod odtisnil v ustvarjena bitja in stvari. Odtlej ni več treba videti, da bi slišali. Vidno in nevidno stvarstvo zveni. Lahko mu prisluhnemo in mu verjamemo. Večni Logos nam odstira preteklost, da se je spominjamo, in prihodnost, da vanjo upamo.

Mar se ne bi zlomili pod težo tega daru, ko ga ne bi imeli s kom deliti? A ob nas so bratje in sestre, s katerimi stopamo v dialog, izmenjujemo misli, občutja, spomine in pričakovanja, želje in upanja, bridkosti in tolažbo. In sredi med nami – pa naj se tega zavedamo ali ne – je On, ki je in čigar imena nismo poznali in ga nismo mogli izgovoriti. A to ni bilo ovira, da bi se k njemu zatekali, ga klicali, častili, nagovarjali, prosili za posredovanje ... dokler nazadnje ne bi utihnili in nagnili ušesa, da bi slišali Njegov glas.

A včasih je vse tako hrupno. »Križaj ga!« je vpila množica. Slišati je bilo udarce bičev.

Podplati so se lepili na tlak Kalvarije. Kladiivo je zadelo žebelj. Iz prsi Križanega se je izvil vzdih. In potem se je stemnilo po vsej zemlji. Preteklost se je zdela utvara. Prihodnosti ni bilo. Nastala je

tihota, v kateri je vse izgubilo svoje ime. Ker kaj bi z imenom, ko ni več pomena.

Od tod! Kamorkoli! Stran od tega nesrečnega kraja ... V taki stiski sta učenca hitela proti Emavsu. Sta se zavedala, kam gresta, ali sta nemara stopala po prašni cesti, da bi pobegnila iz trenutka sedanjosti, ki je bila neznosna? Ko pa so se jima noge utrudile, srci upehali, korak upočasil, je Beseda znova oživila. Poskušala sta drug za drugega ubesediti, kaj se je zgodilo. Poskušala sta to ubesediti tudi za vse tiste, ki tega še niso slišali, in za one, ki pridejo za njimi. Da bi se onadva sama in vsi tisti drugi nekoč spominjali velikega petka, ko je na križu umiralo upanje.

Medtem ko sta govorila, se jima je pridružil Jezus, Upanje sveta. Ker so bile njune oči zastrte, ga nista prepoznala. Pripovedovala sta mu o njem: da je bil prerok, mogočen v dejanju in besedi, pred Bogom in ljudmi, pa o tem, kaj so upali njegovi učenci, kako so upali in kako se je potem vse zgodilo čisto drugače. »On pa ju je pokaral: ›O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?‹ Tedaj je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih.« (Lk 24,25-27). Čeprav sta njuni srci goreli v njima, ko jima je govoril, sta ga prepoznala, šele ko je vzel kruh, ga razlomil in jima ga dal. V lomljenju kruha sta odkrila pomen daritve na križu, ki jima je bila poprej v spotiko. Odprle so se jima oči in vrnila sta se v Jeruzalem med učence. Pripovedovala sta jim, kaj se jima je zgodilo, in oni so razlagali njima, kako je Gospod resnično obujen in kako se je prikazal Simonu Petru.

Od tedaj so drugačni vsi naši pogovori, ki so resnično dialogi. Ki niso zgolj izmenjava mnenj, razpravljanje in še manj bitka za prevlado ali prepir, ampak skupno iskanje resnice. Drugačni so zato, ker je – pa naj se tega zavedamo ali ne – sredi med nami On, ki je in čigar imena nismo poznali in ga nismo mogli izgovoriti, dokler nas ni Jezus povabil, da ga kličemo Oče.

NOVI LJUDJE ZA NOVE NALOGE – Ribiči znajo tvegati¹

Jezus izbere za svoje prve sodelavce ribiče, ljudi, ki so bili v tistem času najmanj vezani na celoto družbene in gospodarske ureditve, vajene tveganja in trenutnih neuspehov ter željne novih rešitev.

Iz zaveze, ki jo je Bog sklenil z izraelskim ljudstvom, se je kakor iz semena razvilo vse javno in zasebno življenje tega ljudstva. Vera je zaznamovala vso izraelsko kulturo, običaje, zakone in predpise. Ker je vse to na neki način izhajalo iz zaveze, torej od Boga, se jim je vse zdelo enako pomembno. Prišel pa je čas, da Bog sklene zavezo tudi z vsemi drugimi narodi. Izraelski narod, ki naj bi pomagal pri razširjanju zaveze, postane nemajna ovira. Bog svoje cilje vztrajno uresničuje, nobena zapreka ga ne zaustavi. V Izraelu se rodi kot človek Jezus iz Nazareta in začne z delom. V samem izvoljenem narodu mora najprej zbrati vse najboljše, kar je pripravljeno sodelovati z Bogom. Ti ljudje morajo doumeti, kaj je glavno, kaj bistvo in smisel zaveze, da bodo to lahko prenesli v nove prostore.

Najprej izbere sodelavce. Bog izbira vedno najbolj svobodne in gibljive. Izbere ribiče, ker so navajeni tvegati. Vse njihovo premoženje sta zakrpana mreža in star čoln. Vztrajni so in trdoživi, pripravljene tako na uspeh kot na neuspeh. Vedo, da je vedno mogoče najti bolj prilagojene, boljše načine ribarjenja, bolj praktične mreže, boljše čolne. Dovzetni in odprti so za novosti.

Ko pride Jezus iz Jordana, predlaga skupini ribičev, naj vržejo mreže podnevi (Lk 5,1-11). To je proti vsem ribiškimi pravilom. Lotijo se nečesa neverjetnega, nesmiselnega – in glej, uspe jim. Človek, ki jih je pripeljal do bogatega ulova proti vsem pravilom ribiškega poklica, jih bo gotovo povedel na nova pota, jim pokazal nove načine. Z njim so pripravljene na vse. Pustijo mreže in čolne ter gredo za njim. Jezus jim reče, naj vsak vzame svoj križ. Tisti hip še slutijo ne, da se bo Jezus prav na križu poveljal. Vedo sicer za sveto črko

Tau (T), podobno križu. To je bilo sveto Božje znamenje, ki so ga dajali na čelo. Zdaj pa se morajo za vedno zaznamovati, nepreklicno odločiti, biti pripravljeni na vse, na preganjanje in smrt. Pripadali bodo Bogu, delali vse, kar bo Bog hotel, čeprav jim še zdaleč ni jasno, kaj to bo.

Bo Jezus učence takoj povedel v krvavo bitko za osvoboditev naroda izpod rimskega okupatorja? Ne, Jezus jih privede na poroko v Kano galilejsko (Jn 2). Poroka je v življenju Izraelca najradostnejši dogodek, vedno poln različnih pomenov. Ali se ni Bog razglasil za ŽENINA svojega ljudstva, ali ni ZAVEZA opisana kot ZAROKA, kot SVATBA? Prijateljevanje z Bogom je nenehno svatovanje. Smo na začetku nove zaveze, obnovljene zaroke. Tu je poudarjena tudi važna vloga Jezusove Matere. Velike novosti ne bi bilo brez nje.

Jezus je mrzil vsako nesvobodo, vsako poniževanje človeka. Zlasti ni prenesel primerov »obsedenosti«. Ti »obsedenci« so bili ljudje, na različne načine oropani uporabe razuma in svobode, najbolj ponižane človeške osebe. Jezus preganja zlo, ki jih je zaslužilo, in jih vrača med normalne ljudi (Lk 8,26-39). V družbi pa so bili tudi ljudje, sicer zdravi in prisebni, vendar sužnji grehov in napačnih ozirov. Ljudje, ki so se imeli za boljše od teh, so od njih bežali. Tak je bil carinik Levi, vezan na službo in denar, ki ga je dobival za kočljive posle. Jezus ne beži pred njim. Nasprotno, osvobodi ga sramote in napačnih ozirov ter ga vzame v svojo družbo (Lk 5,27-32). S tem podira ograjo krivičnih družbenih norm in ozirov. Pri tem ne pozna meja.

Jezus vzpostavi in vodi nov sloj ljudi: miroljubne nezadovoljneže. Prav ti so poročstvo, da bo svet napredoval. So kot sol v juhi, kot kvas v testu, kot luč v temi. Prihodnost je odvisna od njih. Ne smejo se skvariti ne zatemneti. Razumljivo je, da ni »lahko« hoditi za Jezusom.

¹ Prirejeno po Kustić, Živko. Prev. 2000. *Mali ključ Svetega pisma*. Maribor: Slomškova založba.

TUDI ZA TEBE SEM MOLIL

»Pogovarjala sta se med seboj o vsem tem,
kar se je zgodilo.« (Lk 24,14)

Svojim prvošolcem vsako leto pri verouku razlagam pot v Emavs. Razlago popestrim tako, da na tla položim obris stopal in sredi pripovedovanja dodam obris še enih – Jezusovih, in otroci se čudijo, kako to, da ga nista spoznala. Težko jim razložim, ker njihovih vprašanj kar ne zmanjka, a so v svoji otroškosti pripravljeni sprejeti, da je bilo Jezusovo telo drugačno in da sta zaradi globoke žalosti imela zastrte oči in srce.

Povem jim, da sta se pogovarjala o Jezusu Nazarečanu, ki so ga poglavarji izročili v smrtno obsodbo in ga križali, ter o ženah, ki niso našle njegovega telesa, ko so prišle h grobu. In ko je potem sedel z njima za mizo, vzel kruh, ga blagoslovil, razlomil in jima ga dal, so se jima odprle oči in sta ga spoznala. Ob teh znamenjih ga prepoznajo tudi moji prvošolci. Zagotovo kateri reče: »To si nam že pripovedovala,« ali pa: »To si nam prebrala v knjigi, ko lastovice opazujejo Jezusovo zadnjo večerjo.« Vesela sem teh sledi, ki jih pušča Jezusovo življenje v mladih srcih. Vse, kar si želim, je, da bi začutili Boga. Tistega pravega, živega, ki daje življenje in oporo.

V postnem času so otroci z molitvami Jezusovo trnjevo krono spreminjali v cvetlično. Kako? Vsaka molitev je prekrila trn z rožico. Nekateri so imeli dve, drugi tri, štiri rožice, nekemu fantu pa je krona dobesedno zacvetela. Iskreno in občudujoče sem mu rekla: »O, ti pa si veliko molil.« Široko je razprl oči in potrdil: »Res sem veliko molil. Tudi za tebe sem molil.« Zahvalila sem se mu za molitev in moram priznati, da sem bila ganjena.

Naj se vrnem k izbrani vrstici.

Pogovarjala sta se. Pogovarjala o vsem, kar se je zgodilo. Tudi jaz se rada pogovarjam. Rada imam lahkotne pogovore, ki razvedrijo in nasmejijo, strokovne pogovore, ki mi pomagajo pri delu z otroki, duhovne pogovore, ki me dvigajo in pomirjajo, in pogovore z možem, ki so dragoceni in edinstveni, saj krepijo najin odnos in najino ljubezen. Včasih se lotiva težjih tem, ali bolje rečeno, moj mož je dober poslušalec in zna nevtralizirati, če se preveč navdušim, čudim, vzamem nase. V postnem času sem se posvetila knjigi Magdalena Gornik in sem mu pogosto razlagala o prebranem. V meni je bilo kup mešanih občutkov, saj je ta žena prestala veliko telesnega trpljenja in bolečine. Gotovo je opazil, da kar ležem v knjigo, zato mi je rekel: »Če boš še dolgo brala to knjigo, boš še kakšno stigmo dobila.« Začutila sem njegovo dobrohotnost. Nasmejala sva se, saj sem vedela, da se ni norčeval, ampak da mi želi nekaj sporočiti. »Kaj delam narobe?« sem ga vprašala. »Nič ni narobe, pridna si, ko tako zavzeto bereš. Malo sem te hotel razvedriti in te vprašati, kaj bo v tebi ostalo po prebrani knjigi.« Nekaj časa sem razmišljala, nato pa sem mu odgovorila: »Magdalena Gornik je z dušo in telesom ljubila Jezusa. Bila mu je predana, veliko je molila in hrepenela je po nebesih.«

Nasmejaj se je in me objel, jaz pa sem mu hvaležna, ker je njegovo vprašanje precistilo moje občutke in pogled na slovensko mistikinjo.

PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO

Ob dogodkih velikega tedna se v polnosti izriše Kristusovo obličje in njegovo poslanstvo. Evangeliji so pravzaprav poročilo velikonočnega misterija, saj postanejo v teh opisih kronika dogajanja. Papež Frančišek že peto leto kot služabnik Besede razlaga te odlomke, nekatere najdete v tej rubriki. Zahvaljujemo se ekipi Radia Vatikan, ki dovoljuje uporabo besedil z njihove spletne strani.

Navdušenje in zakrknjenost (Ob odlomku Lk 19,37-40)

Radostni vzkliki in kruta trdovratna zakrknjenost; ta dvojna skrivnost spremlja vstop v veliki teden, razlaga Frančišek. Gospod se je resnično strinjal in veselil z ljudstvom, z mladimi, ki so vzklikali njegovo ime in ga pozdravljali kot Kralja in Mesijo. Njegovo srce se je veselilo ob pogledu na navdušenje in praznovanje izraelskih ubožcev. Vse do te točke, da je farizejem, ki so mu rekli, naj posvari svoje učence zaradi njihovih pohujšljivih vzklikov, odgovoril: »Če ti umolknejo, bodo kamni vpili.« (Lk 19,40). Ponižnost ne pomeni zanikati stvarnosti, in Jezus je resnično Mesija ter resnično Kralj. Vendar pa je istočasno Kristusovo srce na drugi poti, na sveti poti, ki jo poznata le On in Oče: na tisti, ki vodi od »podobe Boga« do »podobe služabnika«, na poti ponižanja v pokorščini »do smrti, in sicer smrti na križu« (Flp 2,6-8). On ve, da mora zato, da bi dosegel resnično zmago, dati prostor Bogu; in za to, da bi dali prostor Bogu, obstaja le en način; izničenje, izpraznjenje samega sebe. (14. april 2019)

Božja slava (Ob odlomku Jn 17,1-5)

Jezus pri zadnji večerji prosi Očeta, da ga proslavi; prosi ga za slavo, kar se po papeževih besedah zdi paradoksalno, glede na to, da je pred vrati trpljenja. O kateri slavi govori? Slava v Svetem pismu kaže na razodevanje Boga in je značilno znamenje njegove odrešilne navzočnosti med ljudmi. Sedaj je Jezus tisti, ki na dokončen način

razodene Božjo navzočnost in zveličanje. In to naredi na veliko noč, dvignjen na križ je poveljčan. Tu Bog končno razodene svojo slavo, odstrani zadnjo tančico in nas presune kakor nikoli prej. Odkrijemo, da je Božja slava v celoti ljubezen, čista, nora in nepredstavljiva ljubezen, onkraj vsake meje in brez mere. Seveda je ta slava nasprotna posvetni slavi, ki pomeni občudovanje, pohvale, odobravanje – ko sem jaz v središču pozornosti. Ob veliki noči vidimo, da Oče poveljča Sina, medtem ko Sin poveljča Očeta. Nihče ne poveljča samega sebe. V središču nisem jaz, ampak drugi. (17. april 2019)

Izaijeva prerokba (Ob odlomku Lk 4,16-21)

Kristus z navedbo Izaijeve prerokbe imenuje različne množice, h katerim ga pošilja Duh. Papež to imenuje »vključujoča preferencialnost«, ker se milost, ki se daje osebi ali posamezni skupini, povrne v dobro vseh. Luka razkrije štiri velike skupine, ki so najljubši naslovniki Gospodovega maziljenja: reveži, vojni ujetniki, slepi in zatirani. Reveži (gr. *ptochoi*) so tisti, ki so upognjeni, kakor berači, ki se pripognejo, ko prosijo. A revež je tudi vdova, ki s svojimi prsti mazili dva novčiča, ki sta vse, kar ima za življenje tisti dan. Pri njej lahko Gospod v polnosti izpolni svoje poslanstvo oznanjevanja evangelija revnim. Naslednji, slepi, so predstavljeni z enim od najbolj simpatičnih obrazov evangelija, to je Bartimaj, slepi berač, ki je spregledal in od tistega trenutka dalje imel oči samo za to, da je hodil za Jezusom po poti. Maziljenje pogleda, ki mu Jezusove oči povrnejo sijaj, ki ga lahko daje samo zastonska ljubezen. Tretja skupina so zatirani (gr. *tethrausmenous*). Luka uporablja izraz, ki vsebuje besedo »trauma«. To nam zadostuje, da se spomnimo na priliko, mor-da Luku najljubšo, o dobrem Samarijanu, ki z oljem mazili in obveže rane (*traumata*) človeku, ki je bil pretepen na smrt in je ječal ob cesti. Četrta skupina, jetniki, so pravzaprav vojni ujetniki (*aichmalotos*), ki so jih privedli s konico sulice

(*aichmé*). Jezus uporabi izraz, s katerim meri na ujetništvo in deportacijo Jeruzalema. Danes se mesta ne zapirajo v ječo s konico sulice, je pa potrebno maziljenje naše lastne kulture, da bodo naša mesta živela v svobodi. (18. april 2019)

Milosti za sledilce

Sveti oče izpostavi odnos bližine, ki je ves čas obstajal med Jezusom in ljudmi, ki so prihajali k njemu. Gospod ni nikoli izgubil neposrednega kontakta z ljudmi, vedno je ohranjal bližino z ljudstvom kot celoto in z vsako osebo sredi tistih množic. V duhu teh ljudi se prebudi želja, da bi sledili Jezusu, vzklije občudovanje, razločevanje dobi svojo obliko. To so tri milosti, ki so značilne za odnos med Jezusom in množicami. Prvo milost Luka opiše s tem, da so Jezusa množice iskale (prim. Lk 4,42), hodile za njim (prim. Lk 14,25), nanj pritiskale in ga obdajale (glej Lk 8,42-45) ter prihajale v velikem številu, da bi ga poslušale (prim. Lk 5,15). To spremljanje ljudi gre onkraj vsakega računa, je spremljanje brez pogojev, polno naklonjenosti. Druga milost, ki jo prejme množica, ko sledi Jezusu, je občudovanje, polno veselja. Ljudje občudujejo Jezusa (prim. Lk 11,14), njegove čudeže, predvsem pa njega kot Osebo. Ljudje so ga zelo radi pozdravljali na cesti, se mu pustili blagoslavljeni in ga blagoslavljali. In Gospod je prav tako občudoval vero ljudi, se veselil in ni izgubljal priložnosti, da je to tudi pokazal. Tretja milost, ki jo prejmejo ljudje, je milost razločevanja. Množice so strmele nad njegovim

naukom, ker jih je učil kakor nekdo, ki ima oblast (prim. Lk 5,26). Kristus v ljudeh prebuja karizmo razločevanja; to, kar so ljudje prepoznavali, je bila Jezusova oblast: moč njegovega nauka, ki je znal vstopiti v srce ljudi, in dejstvo, da so mu hudobni duhovi bili pokorni; in da so poleg tega za kakšen trenutek ostali brez besed tisti, ki so o njem zahrbtno govorili. (18. april 2019)

Spomniti se (Ob odlomku Lk 24,1-6)

Žene nesejo dišave h grobu in se bojijo, da bo njihova pot zaman, saj velik kamen zapira vhod v grob. Kamen pa je odvaljen in angela žene spodbudita: »Spomnite se, kako vam je govoril, ko je bil še v Galileji« (Lk 24,6). Tiste žene so bile pozabile na upanje, pravi papež, ker se niso spominjale Jezusovih besed, njegovega klica, ki se je zgodil v Galileji. Ker so izgubile živ spomin na Jezusa, so še naprej gledale grob. Vera mora iti ponovno v Galilejo, poživi naj se prva ljubezen z Jezusom, njegov klic *Ponovno se je spomniti* (*ri-cordare*) pomeni dobesedno »s srcem se vrniti« k Njemu. Vrniti se k živi ljubezni z Gospodom je bistveno, saj imamo sicer muzejsko vero, ne pa velikonočne vere. Jezus pa ni osebnost iz preteklosti, je živa Oseba danes; ne spoznamo ga v zgodovinskih knjigah, srečamo ga v življenju. Žene so, ko so se spomnile Jezusa, zapustile grob. Velika noč nas uči, da se vernik na pokopališču ustavi malo časa, saj je poklican, da bi šel Živemu naproti. (20. april 2019)

BOŽJO BESEDO MORAMO PONOTRANJITI, DA BI BILA Z NAMI, KO JO POTREBUJEMO

Avtor fotografije: Marjan Smerke

Zakonca Maša in Boštjan Leskovar – ona po poklicu pianistka, on pa ekonomist – sta dejavna člana Skupnosti Emanuel. V Paray le Monialu, kjer ima Skupnost svoj izvor in srce, sta oba preživela daljši čas in prav tam sta se tudi spoznala. Pred petnajstimi leti sta se poročila in po rojstvu prve hčerke Ane, ki ima danes štirinajst let, v Parizu začutila, da bi se rada vrnila v Slovenijo. Tu so se jima rodili še trije otroci, danes desetletna Julija, osemletna Emilija in petletni Filip Emanuel.

Vajino življenje je tesno povezano s Svetim pismom. Sta to naravnost v zakon že prinesla ali sta se za vsakdanje druženje z Božjo besedo odločila skupno?

Boštjan:

To, da živiva s Svetim pismom, sva v zakon prinesla. Oba sva živela v Skupnosti v Franciji, kjer je to običajen način življenja. Sam sem pri svojih šestnajstih letih Jezusa odkril prav v tej Skupnosti. Ni mi bilo v zibko položeno. A takrat sem začel hoditi k sveti maši redno vsak dan in redno sem začel tudi brati Božjo besedo. Vpisal sem se tudi v enoletno šolo za evangelizacijo, kakršnih ima Skupnost nekaj po Evropi in zdaj tudi že v Ameriki. Bistveni del tega študija pa so seveda razlaga in prežvekovanje Božje besede ter ignacijanske duhovne vaje ...

Maša:

Pri meni je šlo pravzaprav za čudežno spreobrnjenje. Pri dvaindvajsetih letih sem imela hudo življenjsko krizo in sem želela dobresedno nehati

živeti. Nekdo mi je prinesel Sveto pismo in mi rekel, naj ga preberem. Mesec dni sem špricala vsa predavanja, brala sem Sveto pismo in odkrila, da si želim živeti in odkriti Božji načrt ljubezni, ki ga ima zame osebno. V resnici sem se preko Božje besede vrnila v življenje. V Svetem pismu je opisanih veliko primerov, ko je Bog prišel na pomoč človeku in mu stisko osvetlil z upanjem. Zelo rada imam stavke, ki mi prežene veliko vsakodnevnih strahov: »Gospod bo obrnil načrt v naše dobro.« Kadar se spomnim tega stavka, začutim, da je to od Boga poslana beseda zame, ki mi razbline strah in prižge novo upanje.

**Za poročni evangelij
sta si izbrala odlomek o angelovem
oznanjenju Mariji, ki se konča
z besedami: »Pri Bogu ni nič
nemogoče.« Pomenljivo.**

Maša:

Ja. Če je premagal celo smrt, potem mu je vse mogoče. In prav zato najino skupno pot in vse življenje gradiva na tem stavku. Velikokrat je zaradi tega kdo začuden nad najinimi odločitvami, ki se mu s človeškega vidika zdijo nemogoče. A če res dojameš, da je nekaj Božja volja, in potem zares hodiš v veri, da je to, kar delaš, Božja volja in da stoji za tem blagoslov, je nemogoče, da bi tega ne izpeljal do konca.

Boštjan:

V Skupnosti Emanuel imamo lepo navado, da Sveto pismo beremo načrtno in ga karseda dobro poznamo. Včasih pa se ga odločimo odpreti naključno. Ob neki priložnosti sem razmišljal, kako vzgojiti svojega sina. Zdelo se mi je, da mi zadeva uhaja iz rok. Med molitvijo sem odprl Sveto pismo in naletel na besedo, da je za sina, ki ni pokoren staršem, bolje, da se mu starši odpovedo in ga odvedejo na konec vasi, kjer ga vaščani kamnajo, kot da tak tudi ostane. Beseda se mi je zdela zelo tehtna. Uvidel sem, da pri vzgoji nista pomembna samo nežnost in usmiljenje, ampak tudi avtoriteta. Od takrat nimam nobene slabe vesti, če sem bolj odločen s sinom.

Bolj kot s hčerami?

Boštjan:

S hčerami je bolj delikatno.

Maša:

Hčere so tudi starejše. Nekako pri petih letih začno otroci razširjati svoje meje in preizkušati živce staršev, pri sinu je to še bolj poudarjeno in je treba biti dosti bolj dosleden.

**Po naključju izbrana in prebrana Božja
beseda vam je prinesla odgovor na
prav konkretno vprašanje ...**

Boštjan:

Res je. Ob neki drugi priložnosti, ko se mi je zdelo, da se stvari ne razvijajo tako, kot želiva – oba se ukvarjava z liturgijo, Maša je urednica zbirke *On živi* – in sem čutil neko grenkobo, se mi je med molitvijo odprl odlomek, kako je Bog postavil pevce in glasbenike za delo v templju. Od takrat nisem nikoli več podvomil, da je to najino poslanstvo, ki mu morava ostati zvesta. Vedno znova me preseneti, kako točno mi odgovori prav v tistem trenutku. Doživljanje Božje besede seveda izvira iz tega, da se zanjo zanimamo in študiramo Sveto pismo. Napaja pa se tudi v času redne osebne molitve. Oboje se dopolnjuje. Brati z zanimanjem ni dovolj, priti mora do srečanja med Bogom in človekom. Potem Beseda postane privlačna.

**Ko stoji pred Gospodom, si vsak želi,
da bi ga slišal. Včasih se to zgodi,
drugič spet ne. Kakšna je vajina
izkušnja?**

Boštjan:

Dogaja se ob različnih trenutkih dneva. A ta povezanost ni mogoča, če nimaš nekega posebnega časa za molitev. Imam srečo in med časom za malico grem pogosto v cerkev, kjer sem v tišini pred Najsvetejšim. To je ta sveti čas, ki pripada Bogu. Nekdo je rekel, da je čas največ, kar lahko darujemo Bogu. In ravno takrat bi človek počel marsikaj drugega ...

**Druženje z Božjo Besedo
practicirata vsak zase,
to je najbrž edini način?**

Maša:

Seveda. Čeprav včasih zvečer vseeno skupaj prebereva kak odlomek, psalm ali evangelij. Načeloma pa vsak ob svojem času, kakor vsakemu od naju narekujejo vsakdanje obveznosti.

Boštjan:

V duhovnem življenju je osebna molitev gotovo na prvem mestu. Takrat sem sam z Bogom in me Bog osebno nagovarja. Bog namreč nagovarja vsakega človeka posebej.

Maša:

Se pa zgodi, da kdaj tudi skupaj prosiva za razsvetljenje ali dar razločevanja. Denimo, ko se mora odločiti o kaki družinski zadevi. Takrat prosiva Svetega Duha, naj naju po besedi, ki nama jo bo namenil, nagovori in usmeri. Po tej molitvi vzameva Sveto pismo in prebereva Božjo besedo, ki se nama odpre. Mislim, da se nikoli ni zgodilo, da ob tem karizmatičnem branju ne bi dobila natopka vsaj za naslednji korak, da sva vedela, kako se odločiti.

Kaj pa takrat, ko se vsak zase poglobljata v Sveto pismo? Ali potem kdaj podelita drug z drugim najgloblje misli, občutja, spoznanja, ki so se vama porodili?

Boštjan:

Ja, seveda. Morda ne zmeraj in ne vsega, gotovo pa pogosto. In tudi takrat, ko se dobimo s prijatelji v skupnosti Emanuel.

Maša:

Če ne prej, potem tam slišiva drug drugega.

Boštjan:

Tudi tisto, česar si prej nisva uspela povedati.

Saj res, kakšna pa je rutina dela s Svetim pismom v Skupnosti?

Maša:

Zelo poudarjamo delo v tišini, smo prijatelji ignacijanskih duhovnih vaj, na katerih res več dni premlevaš Božjo besedo, ki jo voditelj najprej razloži. To je dragoceno. Odlomek sem lahko že desetkrat slišala, pa mi ni nič povedal do trenutka, ko mi je bilo na duhovnih vajah razloženo ozadje in kaj je to pomenilo v tistem času. Tako se odprejo popolnoma nova obzorja. Beseda, ki te dotle morda sploh ni nagovarjala, te lahko potem spremlja ne vem koliko časa.

Boštjan:

Skupnost spodbuja tudi vsakdanjo držo, ki ji žal nisem tako zvest, kot bi želel biti. Ključno

za duhovno življenje je spominjanje. Dostikrat kdo potarna, da ne ve, kaj mu Bog govori oziroma ali mu sploh kaj govori. V Skupnosti Emanuel smo navajeni Besedo, ki nas pri maši, med molitvijo ipd. nagovori, zapisovati na lističe. To, da se spominjamo Božjih del, še posebej tega, kaj je storil v našem življenju, je tudi v skladu s tradicijo Cerkve. Če se ne spominjamo Božjih del in Božje besede, ki nas je nagovorila, potem nimamo opornih točk za preživetje v slabih časih.

Če bi morala izbrati odlomek ali dva, ki sta vaju doslej najbolj nagovorila, bi izbrala ...

Maša:

Priliko o izgubljenem sinu sem znala na pamet, ko pa sem na duhovnih vajah slišala razlago zgodbe mlajšega in starejšega sina, sem ves teden jokala. Zame je bilo to novo sprejetje Boga Očeta v njegovo hišo. Potem je tu še en odlomek. Pred šestimi leti, ko sem doživela hudo izgorelost in sem morala spet najti smer, se oprijeti neke besede, sem v knjigi *Išči mir in mu sledi* Jacquesa Philippa našla besedo iz Žalostink: »Gospodova dobrota je, da njegovo usmiljenje ni prenehalo in da še nismo popolnoma pokončani.« Gospod me je ohranil pri življenju in je poln usmiljenja.

Boštjan, zaupali ste mi že, kako vas je Božja beseda podprla v vaši očetovski vlogi. Kaj pa kak odlomek, ki nagovarja vas osebno?

Boštjan:

Ko beremo Sveto pismo, obstaja nevarnost, da se vrtimo okoli samega sebe in iščemo odgovor na lastno vprašanje. Obstaja pa duhovna drža, ko se v molitvi zanimamo za Jezusa. Kdo je Jezus? Kako ga prepoznamo v določenem odlomku? Kako se je pogovarjal z ljudmi, ki jih je srečal? Tako raste mo v poznavanju Jezusa in v prijateljstvu z njim. Skupnost Emanuel je zelo povezana s Paray le Monialom, kjer se je Jezus prikazal sestri Margueriti-Marie Alacoque in ji rekel, da išče prijatelje, častilce. Rdeča nit našega načina molitve je, da je v ospredju Jezus, in ne mi s svojimi problemi in težavami. Med odlomki Božje besede, ki me posebej nagovarjajo, pa so denimo blagri. Ko sem bil najstnik, me to sploh ni zanimalo. Zdelo se mi

je popolnoma nerazumljivo. Zdaj pa me vedno bolj nagovarjajo in spoznavam, da lahko Beseda zaživi šele s časom.

Kako pa se vajino prijateljevanje z Božjo besedo pozna pri otrocih? Beseda že živi v njih?

Maša:

Seveda jih spodbujava. Ampak Sveto pismo se ti res odpre takrat, ko imaš osebni odnos z Gospodom. Šele takrat postane privlačno. Če bi me pri štirinajstih kdo povabil k branju Svetega pisma, bi mu rekla, da znam itak vse na pamet. Ko pa sem doživela krst v Svetem Duhu, sem se zjutraj zbudila s prvo mislijo, da ga odprem in nadaljujem branje, kjer sem končala. Zdaj spoznavam, da tudi za otroke staršev, ki ljubijo Sveto pismo, ni samoumevno, da jih bo to privlačilo. Kljub temu kdaj pa kdaj skupaj preberemo kakšen odlomek, ob nedeljah se poskušamo pogovarjati o Božji besedi. Kupila sem tablo, mimo katere redno hodimo, in nanjo zapišem stavek iz nedeljskega evangelija. Otroci hočeš nočeš opazijo besedilo, izpisano z mamino pisavo. Rada bi dosegla, da bi se jim Božja beseda zasejala v srce, da jo bodo, ko bo prišel pravi trenutek, začeli uporabljati v vsakodnevnem življenju. Otroci poznajo priliko o Samarijanu. Ampak hči denimo reče, da ne bo pomagala sošolki. In pogovor steče. Jezus ni rekel, da moramo pomagati sošolcem. Je pa povedal zgodbo o Samarijanu. In tako ta Božja beseda postane primerna tudi za njihov vsakdan.

Božjo besedo moramo torej spoznavati »na zalogo«?

Maša:

Res je. Sveti Pavel je zapisal, da je življenje duhovni boj. V njem se za človeka potegujeta dva sveta. Bog želi, da bi bil božji in svet. Hudi duh pa ga hoče odvleči stran od Boga. Zato je Božja beseda tako pomembna, in prav dam protestantom, ki pravijo, da se je treba Božje besede v čim večji meri učiti na pamet. Zato da jo imaš na dosegu roke, ko jo potrebuješ. Če te Beseda nagovarja in ji znaš prisluhniti, se boš znal v tem boju odločiti za Boga in ne boš prisluhnil tistemu drugemu glasu, ki ti denimo prišepetava, da ti ne bo uspešno ... Spomnil se boš, da si ljubljeni sin, in ne bo se

težko boriti. Zato nikoli ne smemo izgubiti stika z Božjo besedo. Če mine nekaj dni in začutim, da v meni ni Besede, ki bi me prevevala, da bi lahko razmišljala, kaj mi hoče Gospod sporočiti, me postane strah, da me bo zagrnila tema ... Zato mi je res spodbuda, da moramo v Skupnosti vsak teden povedati, katero Božjo besedo smo živeli. Naš ustanovitelj Pierre Goursat je vedno poudarjal, da ne smemo stati na mestu. Moramo se premikati naprej. Če je to premikanje na materialni ravni, je to naše ubožstvo, naše bogastvo je, če se pomikamo naprej z Gospodom.

Morda še to – kadar pride preizkušnja in čutim, da me je strah, začnem Besedo izgovarjati na glas. Zato da preglasim tisti glas, ki mi govori drugače. Tu mi pride prav pesmarica *On živi*, v kateri so uglasbeni skoraj vsi psalmi. Opažam, da tudi otroke pesem zelo nagovarja. Očitno jo imajo v srcu. Upesnjena Božja beseda nas navda z veseljem. Tudi če smo bili prej potrti, nas navda z upanjem in lepoto. In kot pravi Dostojevski, lepota bo odrešila svet. Bog je lep, in kjer je lepota, tam je Bog.

Pogovarjala se je Zlata Krašovec.

MEDTEM KO STA SE POGOVARJALA

»Pogovarjala sta se med seboj o vsem, kar se je zgodilo. In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima.« (Lk 24,14-15)

Pogovor. Dialog. Kako pomembni besedi za naše medčloveške odnose ter za odnos med Gospodom in človekom. Poslušanje in odgovarjanje, tako zelo pomembna glagolnika, ki nas odpirata v prostorje svetega. Medtem ko sta se učenca pogovarjala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima, piše evangelist Luka. S temi besedami pa je že pokazana svetost naših odnosov, v katere vstopa in želi vstopati sam Gospod.

On, Logos, se približa človeški besedi in hodi z njo, da bi ji postopoma odpiral oči, jo preoblikoval in napojil s svojo Besedo, ki ima upanje, ima izhod, ima prihodnost.

Pogovor v Stari zavezi

Že začetna pripoved stvarjenja se začne z »Bog je rekel«. Zgodila se je Beseda, ki ima v sebi neizmerno moč ustvarjanja, in na to Besedo so začele bivati stvari in bitja. Na Besedo: »Bodi svetloba!« je odgovorila svetloba s svojo lučjo, na Besedo: »Bodi obok!« je nastal obok ter na: »Zemlja naj

požene /.../« je zemlja odgovorila in *pognala vse zelenje in rastlinje*.

Stvarstvo odgovarja, vendar so bile samo človeku v usta položene besede, da bi na Besedo lahko odgovarjal močnejše kakor vsa druga ustvarjena bitja, predvsem pa, da bi nanjo odgovarjal v svobodi. Prav v tej nepreklicni svobodi je poklican, da se pogovarja s svojim Stvarnikom ter da v daru drugega sočloveka vidi tudi Stvarnikovo besedo.

Zavist kače, ki je veličino odnosa s svojim Stvarnikom izgubila in bila premalo ponižna, da bi se vrnila, je človeka po prekani odtrgala iz sposobnosti dialoga in ga ranila. Ta rana je prav v tem, da je oko postalo slepo za Darovalca in za dar, uho gluho za Glas ter usta nema za odgovor. Človek se je tako znašel sam, ujetnik samega sebe, svoje majhnosti, ogroženosti in strahu zase.

Začela se je torej dolga pot odrešenjske zgodovine, v kateri Bog ni nehal pošiljati svoje Besede z namenom, da bi našla skritega človeka in mu pomagala živeti. Nikdar v zgodovini človeštva namreč niso nehali odmevati ljubeči Božji klici »Kje si?« (1 Mz 3,9). In ko ta človek, skrit v krivdo in kazanje s prstom na drugega (prim. 1 Mz 3,10), ne more več odgovarjati, Bog začne

Nikdar v zgodovini človeštva namreč niso nehali odmevati ljubeči Božji klici »Kje si?« (1 Mz 3,9).

pošiljati izvoljene poslane, ki jih usposobi za posrednike božje besede. Tako imamo Abrahama, Mojzesa, nato preroke, med njimi velikega Elija.

Toda vsi ti so z zagrnenim obrazom gledali veličastvo Boga ter s strahom in trepetom poslušali Njegov glas. Mojzes si je moral pred gorečim grmom sezuti sandale z nog ter zakriti obraz, kajti bal se je gledati v Boga (prim. 2 Mz 3,5). Moral si je tudi pokriti obličje, ko je na Sinajski gori govoril s svojim Stvarnikom. Prejeta postava se je tako zarisovala samo v odtenkih in vabila v odnos, ki pa je ostajal oddaljen, strašljiv, na visoki in strašni gori, s katere se kadi.

»Ko je tretji dan nastalo jutro, je začelo grmeti in se bliskati, težak oblak je pokrival goro in rog je močno zadonel. Vztrepetalo je vse ljudstvo, ki je bilo v šotorišču. Tedaj je Mojzes popeljal ljudstvo iz šotorišča Bogu naproti in postavili so se ob vznožju gore. Vsa Sinajska gora se je kadila, ker je GOSPOD v ognju stopil nanjo; njen dim se je vzdigoval kakor dim topilne peči. Vsa gora se je silno tresla.« (2 Mz 19,16-18)

Človek se je počasi privajal na dialog in Gospod se mu je vedno bolj približeval. Eliju se na gori Horeb nič več ne razodene v *velikem, silnem viharju, potresu ali ognju*, razodene pa se mu v *glasu rahlega šepeta* (prim. 1 Kr 19,11-12).

»Ko je Elija to slišal, si je s plaščem zagrnil obraz, šel ven in obstal pri vhodu v votlino« (1 Kr 19,12) ter postal ponovno ponižen prerok, ki služi Besedi in jo oznanja ljudem.

Prehod v Milost

Potreben pa je bil še močnejši poseg. Človek se ni mogel vrniti v odnos z Gospodom, zato je Gospod sam stopil dol, postal eden izmed nas in s tem vso padlo in gluhonemo človeško naravo vrnil v sinovski odnos, za katerega so značilne oči, ki vidijo, ušesa, ki se odprejo Besedi, ter usta, ki nanjo odgovarjajo. Usposobil nas je za dialog. Zato čudež ozdravljenja gluhonemega (prim. Mr 7,31-37) izrazito prikazuje resničnost krsta, ki nas po Sinu in v Duhu vrne v deleženje Odnosa, deleženje Besede in dialoga. Postali smo del Boga, ki se ni razodel kot molk, ampak kot Beseda, *izlita v naša srca* (prim. Rim 5,5). Bog prvi hrepeni po pogovoru, po počasnem razodevanju skrivnosti.

Tudi zato je Beseda v ta svet vstopila preko dialoga. Hotela je biti spočeta skozi uho device Marije, vnaprej obvarovane posledice greha, ki nas je naredil gluhe in prestrašene. To mlado dekle se ob angelovem oznanjenju tako ni skrilo, ni se izgovarjalo na druge, temveč je odprlo svoje uho, prisluhnilo, z angelom stopilo v dialog, vpraševalo, se pustilo poučiti ter nato odgovorilo.

Novo občestvo

Marija je prva podoba odrešenega človeka, ponovno usposobljenega za poslušanje in odgovarjanje na Besedo. Kristusovo odrešenje je tudi nas popeljalo na goro Tabor (prim. Lk 9, 28-36), kjer se ustvarja novo občestvo, nič več utemeljeno na postavi (Mojzes) in prerokih (Elija), temveč na milosti deleženja Božjega življenja. Po Sinu smo namreč v Očetu, in prav po Sinu nam je omogočeno, da smo tudi med seboj bratje. Bratje, ki se lahko pogovarjajo na Božji način in o pravih stvarih.

Jezus se je z obema možema pogovarjal *o izhodu, ki ga bo dopolnil v Jeruzalemu* (Lk 9,31). Pogovarjali so se o veliki noči, o stvareh, ki se tičejo življenja in smrti, o prehodih, ki so nujni v življenju vsakega, da bi lahko živeli kot novi ljudje. Učenci pa so spali. In ko so se prebudili, niso vedeli, kaj bi rekli. Zato govorijo prazno. Dokler jih ne obsenči oblak in iz njega zaslišijo Očetov glas, ki jih vabi, naj poslušajo. Da bi lahko izgovarjali Besede, je treba to Besedo najprej poslušati.

»Ta je moj ljubljeni Sin, moj Izvoljenec, njega poslušajte!« (Lk 9,35)

Potreben pa je bil še močnejši poseg. Človek se ni mogel vrniti v odnos z Gospodom, zato je Gospod sam stopil dol, postal eden izmed nas in s tem vso padlo in gluho nemo človeško naravo vrnil v sinovski odnos.

Odprle so se jima oči

Vendar niso dolgo vzdržali v dialogu s to Besedo. Takoj ko je Sin drugič napovedal trpljenje, napovedal torej Ljubezen, ki bo velikonočna, so se na Besedo odzvali z besedami primerjanja in tekme o tem, *kdo izmed njih je največji*. Skrili so za nove »figove liste«, aktualne in sodobne, da bi pobegnili z mlatišča Ljubezni, ki se daje in se zase več ne boji.

Pot v novost evangelija je postopna, je počasna. Gospod nam daje čas. Kakor učencema na poti v Emavs se tudi nam približuje počasi, kot »tujec«, da ne bi prestrašil. Poslušaj nas, sprašuje, pušča, da govorimo, ter naposled, ko tudi sami zahrepnimo, Besedo začne razlagati z Besedo. Tako nežno plete in povezuje nitke ter naše zgodbe pepela spreminja v zgodbe velikonočnega ognja.

»Mar ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in šel v svojo slavo?« In začel je z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih (Lk 24,26-27).

Kristus sam je ključ za branje vsega Svetega pisma, njegova velikonočna ljubezen je tudi edini ključ za branje našega osebnega življenja, kjer je še toliko nerazvozlanih ugank in *Jeruzalemov*, ki s svojo bolečino brez odgovora strašijo. Zato bežimo od njih. On pa vstopa prav sem, da bi nam dal svoj pogled, da bi vse povezal v eno samo zgodbo odrešenja, v kateri celo zlo in krivica dobita nov pomen.

Odprle so se jima oči. Skozi Vstalega tudi Jeruzalem ne straši več, tujec lahko postane brat, volk bo prebival z jagnjetom in panter bo ležal s kozličem (prim. Iz 11,6).

Odprla so se jima ušesa in sta lahko umevala. In odprla so se jima usta, da sta lahko oznanjala. Nekje med temi očmi, ušesi in usti pa je srce, ki ob pogledu na Vstalega »zagori, medtem ko nam med potjo govori in razlaga Pisma« (prim. Lk 24,32).

In takrat, z novim pogledom, z novimi ušesi ter s srcem, ki se pusti najti in prestaviti v Očetovo naročje, lahko oznanjamo Besedo tudi mi. Kajti kakor živo in segreto srce neutrudno poganja kri po celotnem telesu, tako nas Beseda, potem ko nas je objela, pošilja ven, po celem telesu Cerkve, v *Jeruzaleme* današnjega sveta in trpljenja, da bi sami postali Beseda za druge ter gradili novo občestvo bratov, ki jim hrana ostaja On sam.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Kateri so tvoji *Jeruzalemi*, iz katerih neutrudno hitiš, ker je bolečina ostala brez odgovora, brez Besede, brez pogleda? Na kateri točki te poti se trenutno nahajaš?
2. Si upaš stopiti z Bogom, ki se morda tudi tebi zdi tujec, naprej? Si upaš počakati na odgovor?
3. Kakšni so pogovori v tvojem srcu in z drugimi? So polni praznih besed, polni bolečine, nerazumevanja – ali se je med njimi že pojavil tih Glas, ki počasi tke niti odrešenja ter pepel spreminja v velikonočni ogenj?

PRVA MOJZESOVA KNJIGA- ZNANSTVENI PRIROČNIK?

Prva Mojzesova knjiga 1–11; mit ali zgodovina?

Prvo Mojzesovo knjigo ali *Genezo* delimo na dva dela: prvih enajst poglavij popisuje in teološko utemeljuje prazgodovino človeštva od stvarjenja do očakov, drugi del (1 Mz 12–50) predstavlja življenje izraelskih očakov. Za ta poglavja, posebej prvih enajst, je značilno, da so plod globokega teološkega razmišljanja. Ta niso najprej zgodovinski popis nekega dogajanja, tega, kar je bilo nekoč in česar danes več ni, temveč oris prazgodovine, ki je hkrati teološka razlaga tega, kar se je zgodilo.

Besedila Prve Mojzesove knjige niso nastala iz želje po natančni zgodovinski dokumentaciji, temveč iz nagibov, ki so iskali globlji, verski smisel dogodkov. Gre za zgodbe, simbolične pripovedi, ki sporočajo božansko navdihnjene resnice. Kot božansko navdihnjene niso plod domišljije, temveč posledica vpliva Svetega duha na biblične avtorje. Te zgodbe zato niso neresnične ali otroške, temveč so sredstva za posredovanje oz. sporočanje globoke resnice o izvoru stvarstva in človeštva. Kardinal Joseph Ratzinger v svoji knjigi *V začetku ...: Katoliško razumevanje zgodbe o stvarjanju in padcu* (1995) piše: »Postalo je jasno, da svetopisemske pripovedi o stvarjenju predstavljajo drug način govorjenja o resničnosti od tega, ki nam je poznan iz fizike in biologije.« Pripovedi o stvarjenju »predstavljajo resnico na način, kot je to značilno za simbole«. Kardinal torej pravi, da so zgodbe o stvarjenju božansko navdihnjene simbolične pripovedi, ki sporočajo zanesljivo in trajno resnico o poreklu sveta. Podobno izjavo je podala Ameriška škofovska konferenca: »Kako naj moderni bralci interpretirajo 1 Mz 1–11? Te pripovedi niso niti zgodovina niti mit. »Mit« je neustrezen izraz, saj ima več različnih pomenov in namiguje na neresnico /.../ »Zgodovina« je enako zavajajoča, saj nakazuje, da so se dogodki dejansko zgodili.«

Sveto pismo ni učbenik niti znanstveni priročnik

Sveto pismo torej ni »učbenik« geologije, fizike, astronomije. O tem je že davnega leta 1893 pisal papež Leon XIII. v slavni okrožnici *Providentissimus Deus* (1893), kjer med drugim beremo, da Bog »ni imel namena učiti ljudi človeških znanosti, ampak pot k zveličanju duše«. Dr. Aleksič, duhovnik in profesor na Teološki fakulteti, je razmišljal podobno: »Sveto pismo, in sicer samo Sveto pismo, nam odkriva nekaj, o čemer nas ne more poučiti ne zgodovina ne prazgodovina ne filozofija. Kakšen je Božji načrt o človeku, kam meri Božji načrt, ki se je začel odvijati z začetkom časa, se odvija danes, se uresničuje, a se še ni dopolnil in dokončal.« To pomeni, da besedila teh poglavij ne smemo razumeti po črki in zgolj dobesednem pomenu, ker predstavljajo svojevrsten in starim kulturam lasten način izražanja.

Podobno beremo v Katekizmu Katoliške cerkve (283–284): »Vprašanje o izvoru sveta in človeka je predmet številnih znanstvenih raziskav, ki so čudovito obogatile naše znanje o starosti in prostranosti vesoljstva, o nastanku oblik življenja, o pojavu človeka. Ta odkritja nas toliko bolj vabijo k občudovanju veličine Stvarnika /.../ Velikemu zanimanju za te raziskave daje močno spodbudo vprašanje, ki je drugačnega reda in sega onkraj področja, lastnega naravnim znanostim. Ne gre samo za to, da vemo, kdaj in kako je materialno nastal kozmos, tudi ne, kdaj se je pojavil prvi človek, temveč za to, da odkrijemo, kakšen je smisel takšnega izvora.«

Naravnost na Božjo slavo

Če opis stvarjenja končno primerjamo z modernimi znanstvenimi vedami, vidimo, da ni prava smer »razumsko« spotikanje ob nasprotja med dognanji znanosti in opisi v Svetem pismu.

Besedila Prve Mojzesove knjige niso nastala iz želje po natančni zgodovinski dokumentaciji, temveč iz nagibov, ki so iskali globlji, verski smisel dogodkov.

Npr. v 1 Mz 1,11 beremo o nastanku rastlinstva pred nastankom sonca (1 Mz 1,14), kar je nemogoče, saj ni pogojev za fotosintezo. Tudi fundamentalistično naprežanje, da Sveto pismo v resnici uči enako kot moderne naravoslovne znanosti, ni pravilna smer. Npr. t. i. konkordisti trdijo, da vsak dan stvarjenja v Svetem pismu v resnici predstavlja daljša časovna obdobja, milijone let razvoja Zemlje.

Treba je poudariti, da se Sveto pismo in znanost gibljeta vsak na svoji ravnini, kar srečamo v Svetem pismu »znanstvenega«, je odsev znanosti na njeni *takratni* stopnji. Zato *danes* v Svetem pismu ne bomo iskali odgovora na vprašanje, kako se je na Zemlji razvilo rastlinstvo, živali, človek.

Podobno beremo v Katekizmu (337): »Bog sam je ustvaril vidni svet v vsem njegovem bogastvu, njegovi različnosti in njegovem redu. Sveto pismo simbolično prikazuje Stvarnikovo delo kot zaporedje šesterih dni božjega »dela«, ki se končajo s »počitkom« sedmega dne. Sveto besedilo uči glede stvarjenja resnice, ki jih je Bog razodel za naše zveličanje, tiste resnice, ki omogočajo priznavati globoko notranjo naravo vsega stvarstva, njegovo vrednost in njegovo naravnost na Božjo slavo.«

Veličasten teološki prolog v Sveto pismo

Uvodna poglavja Prve Mojzesove knjige (1 Mz 1–11), opis stvarjenja in drugih dogodkov lahko tako razumemo kot teološki prolog v Sveto

pismo Stare zaveze in ga lahko vzporejamo s prologom v Janezov evangelij (Jn 1,1–18). V Janezovem prologu so nakazane osnovne teološke teme, ki jih nato evangelij razvija in daje ključ za razumevanje njegovega sporočila. S tem je v prologu nakazana ne samo Janezova, temveč celotna biblična teologija. Podobno smemo zaključiti glede starozaveznega »prologa« (1 Mz 1–11). Kakor Janezov prolog predstavlja povzetek teologije (učlovečene) Besede, tako je v prologu Geneze začrtana teologija Stare zaveze. Avtorji teh poglavij ne želijo pisati znanstvene ali zgodovinske razprave, temveč v besedilih, oblečenih v podobe in predstave tistega časa, sporočiti nekatere temeljne in večne verske resnice. Predvsem to, da je stvarstvo delo enega Boga. Da je ta Bog večni, saj je obstajal pred vsemi stvarmi, Beseda, po kateri je »vse /.../ nastalo /.../ in brez nje ni nastalo nič, kar je nastalo.« (Jn 1,3). Da je ta Beseda dobra, kakor tudi stvarstvo. Da samo človek nosi »Božji pečat«, bogupodobnost, ki je v njegovi zmožnosti odgovora na klic Ljubezni.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Preberi Jn 1,1–18 in 1 Mz 1. Odlomka primerjaj in opazuj (izpiši) vzporednice.
2. Kdo je »Beseda«, o kateri piše apostol Janez v prologu?
3. Ali lahko bolje razumem Jn 1,1–18 v luči 1 Mz 1, kako?
4. Ali lahko Cerkev razumemo kot »novo stvarjenje«, »novo stvaritev« tistih, ki prepoznavajo Jezusa kot Boga?

KAKO BRATI BOŽJO BESEDO – DANES

Pri tvojem nastopu naj te vodi ljubezen. (Sv. Pavel)

Draga bralke, dragi bralci *Božje besede danes!* Pred vami je nova rubrika, ki je namenjena predvsem bralcem Božje besede, tistim, ki to že ste, in tistim, ki to šele želite postati. Božja beseda je tisti del svete maše, kjer se resnično lahko počutimo kot občestvo, kot skupnost. Božjo besedo poslušamo vsi skupaj, namenjena je nam vsem, ki v tistem trenutku sedimo pri sveti maši. To je tudi trenutek, ko lahko vsak izmed nas pomisli: »Nisem sam, Bog ta trenutek govori meni, mojemu sosеду v klopi, tistemu, ki sedi čisto zadaj, pa tistemu čisto spredaj, tudi duhovniku in ministrantu.« Občutek, da nismo sami, ampak skupaj, z nami vsemi pa Bog, je lahko prav neverjetno lep. Zato bi lahko skoraj rekli, da je to eden najlepših delov maše, saj je namenjen temu, da ga ustvarjamo skupaj. To ni trenutek za spanje ali trenutek za to, da bi z mislimi odtavali drugam. To bi bilo škoda. Poskušajmo namreč na Božjo besedo pogledati kot na darilo: Bog je nekaj pripravil zame, morda kakšen nov izziv, da bom lažje napredoval, morda tolažbo ali občutek hvaležnosti ali pa zgled, da tudi jaz zmorem.

Dvomi bralca Božje besede

Z novo rubriko želimo bralce Božje besede dodatno podpreti in opolnomočiti, da ne bodo le bralci, ampak tudi živ dokaz tega, da besedilo, ki ga prebirajo, ni katerokoli besedilo, temveč je Beseda z veliko začetnico, ker prihaja do nas od samega Boga. To razumeti, še bolj pa čutiti in ponotranjiti ter živeti vsekakor ni preprosto. Tudi v samem bralcu se poraja nešteto vprašanj in dvomov: kako bom to prebral, kaj bi moral posebej izpostaviti pri branju, na kakšen način naj berem, kdo sem, ko to berem, kako se besede naglasijo, kako bom obvladal dolge stavke, ali prebrano razumem, je kaj narobe, če se me prebrana Božja beseda ni dotaknila, ali naj besedilo preberem povsem običajno ali teatralno ... Vprašanj je veliko in tudi prav je tako, saj Božja beseda človeka prebuja, drami na različne načine, tudi z dvomi in vprašanji. Božja beseda je nenehno polna presenečenj.

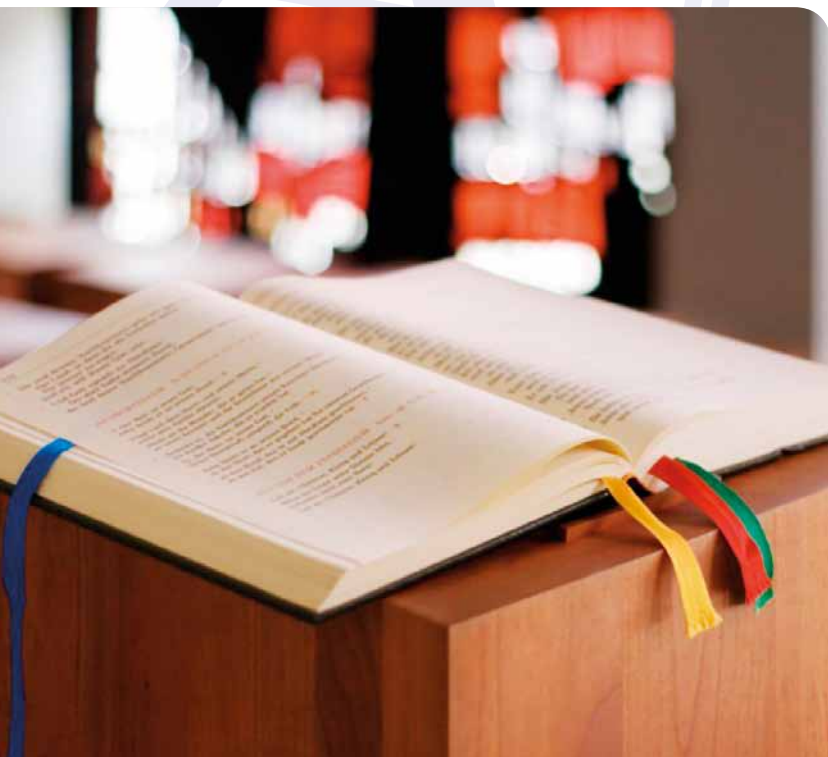
Branje kot nastop

Bolj izkušeni bralci Božje besede poznajo veliko pravil, kako brati Božjo besedo: od tega, kako pristopimo pred vernike, do drže in pravilnega govora. Na voljo so redna izobraževanja, brošure in knjige na temo branja Božje besede. To je lahko novemu, svežemu bralcu v veliko pomoč, saj se tudi on želi počutiti varnega in gotovega, da bo lahko nastopal pred verniki. Branje Božje besede je vendarle neke vrste nastop. To pa je lahko tudi nevarnost, saj lahko kot bralci hitro postanemo sužnji neke ceremonije, nekih pravil, ki zavladajo nad duhovnim, neke vrste farizeji. Ne pozabimo, da je ob glasnem ali tihem branju tudi bralec poslušalec, da tudi bralec istočasno prejema enako, kot prejemajo poslušalci.

Bralec kot človek in pričevalec

Bralec je torej najprej človek, zato morda velja pri branju dati prednost temu. Berilo preberem, kot to čutim jaz, ne tako, kot mislim, da bi ga moral čutiti zaradi drugih. Seveda pri tem upoštevam osnovna pravila tovrstnega branja, nisem pa njihov suženj. Prepričljiv in zgleden sem lahko, samo če sem tudi kot bralec še vedno ista oseba kot takrat, kadar nisem v cerkvi. Zato naj me vodi najprej moja osebnost. Tudi moje narečje, drugačna intonacija, tak ali drugačen glas, morda napačno naglašena beseda so odraz moje pristnosti – še zlasti kadar berem v domačem okolju. Ko berem berilo, nisem igralec, nisem voditelj na radiu, nisem nastopač. Kot bralec sem enak vsem, sem eden izmed vseh, ki so tisti trenutek zbrani v cerkvi. Zato lahko ravno raznolikost v branju Božje besede in različni, vendar še vedno spoštljivi pristopi k branju bogatijo cerkveno skupnost. Tudi s tem se učimo sprejemati nekoga, ki je povsem drugačen od nas. Božja beseda namreč deluje sama po sebi in bo prišla do vsakega posebej ravno na pravi način in k vsakemu na drug način. Božje besede ne morejo ukleniti nobena pravila. Božja beseda ni človek, ki Božjo besedo prebira med mašo, je nad njim, in zato sem kot poslušalec

*Božje besede
ne morejo
ukleniti
nobena
pravila.*

svoboden in mi ni treba dopuščati, da bi me bralčeva drugačnost, napačen naglas ali celo bralčeva trema zmedli in odpeljali moje misli stran od slišane.

Bralec kot poslušalec božje besede

Zato bomo tokrat začeli na drugi strani bralca Božje besede, pri poslušalcih Božje besede. Razmislimo o tem, kakšni poslušalci smo. Pojdimo k naslednji sveti maši tudi s tem namenom, da raziščemo, kje smo, v kakšnem odnosu smo z Božjo besedo: Kdo sem kot poslušalec? Kaj občutim med poslušanjem Božje besede? Sem seznanjen s tem, kaj Božja beseda je? Kaj med poslušanjem slišim? Na kaj se med poslušanjem osredotočam? Kaj kot poslušalec preslišim in odkrijem šele ob morebitnem branju istega odlomka? Kako Božja beseda posega v moje življenje? Kakšen sem kot poslušalec, kadar sem utrujen? Kako lahko takrat Božja beseda vpliva name? Že dopuščam svojo osebno in duhovno rast na podlagi Božje besede? Poslušam Božjo besedo samo pri maši ali jo kdaj preberem tudi doma?

V izziv

Drage bralke, dragi bralci, veliko nam bo pomenilo, če nam boste sporočili, kaj bi želeli brati v naši rubriki; morda kot bralci Božje besede želite kakšno konkretno podporo, morda želite sami pričevati kot bralci ali poslušalci Božje besede. Kot smo omenili že na začetku, je Božja beseda trenutek, ko kot občestvo dihamo skupaj, zato je cilj naše nove rubrike navdušiti čim več bralcev, da postanejo tudi sami dejavni in pogumni bralci Božje besede, predvsem pa dobri poslušalci.

»Potem je Gospod stegnil roko, se dotaknil mojih ust in mi rekel: ›Glej, svojo besedo polagam v tvoja usta.‹« (Jer 1,8)

»SKLONIL SE JE IN PISAL PO TLEH.« (Jn 8,8)

5. postna nedelja:

Jn 8,1-11

Topos: Med templjem in Oljsko goro

Odlomek o ženi, zasačeni pri prešuštvovanju, ki so jo pismouki in farizeji postavili pred Jezusa, da bi jo obsodil, prinaša temeljno teološko sporočilo prvega dela Janezovega evangelija, ki se začne z napovedjo nove zveze med Bogom in človekom v Kani (2,1-11) in doseže svoj vrh z obuditvijo Lazarja in oznanilom vstajenju in življenju (pogl. 11). Jezus nadaljuje s čiščenjem templja, ki mora spet postati Očetova hiša (2,17), kjer bodo sinovi in hčere okušali njegovo odpuščajočo ljubezen, ki daje življenje, ne pa tržnica, kjer se za mrtve kamne trži Bog in človek. V tempelj prihaja z Oljske gore, s kraja, kjer bo v getsemanski noči doživel Očetovo zvestobo in človeško izdajo. V tempelj tako prinaša novo vsebino: nov Oltar, novo Daritev in novo Postavo.

Logos: »Postavili so jo v sredo.«

Skrbniki postave in templja privedejo v tempelj grešno ženo, da bi jo darovali skupaj z Jezusom kot grešnega kozla, na katerega bi s kamni posuli svoje grehe, da bi jih njegova kri očistila (prim. 3 Mz 16). Jezus želi pomagati, da bi razkrinkali usodno zlorabo postave in templja, katere žrtev ni samo žena, ampak tudi oni sami. Postavili so jo »v sredo«, na mesto, kjer je čisto na začetku stalo drevo življenja in spoznanja (1 Mz 2,9). Ker sta se prva človeka pregrešila zoper to drevo in njegove sadove, sta izgubila tako življenje kot sposobnost razločevanja dobrega in slabega. Prešuštvovala sta s kačo, misleč, da bosta pridobila življenje in spoznanje, a ostala sta praznih rok. Kot žena, ki je pri skušnjavcu iskala ljubezen in srečo. Kot pismouki in farizeji, ki v postavi iščejo življenje, ta pa jim ga ne more dati (5,39; prim. Gal 3,19-22). Svoj greh – svojo jezo – bi zdaj želeli pokriti s kamni in se skriti v anonimnost, kakor sta se takrat Adam in Eva želela pokriti s figovimi listi – s podobo greha – in se skriti pred Bogom. A rešitev iz greha ni v skrivanju in tudi ne v besu nad njim, temveč v priznanju. Kakor je bilo za grešno ljudstvo v puščavi rešitev, da so se ozrli v mrtvo

kačo na drogu, ki jih je pičila (4 Mz 21,4-9), tako je bil tudi zanje rešen pogled na Učitelja, ki sklonjen pred njimi piše s prstom na kamnita tla templja – *novo postavo*, ki bo zmogla dati življenje.

Pneuma: »Sklonil se je in pisal po tleh.«

Sklonjeni Sin pred grešnim človekom je razodetje Boga Očeta, ki je tako ljubil svet, »da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (3,16). Človeka ne rešuje postava, ki mu lahko greh samo razkrije, ampak živeta ljubezen, ki ga postavi v odnos z drugim. Boga in njegove resnične postave ne more spoznati nihče, kdor se ne izroči v Njegovo naročje (Jn 1,18). Zato se je Gospod sklonil ne samo pred grešnico, ampak tudi pred pismouki in farizeji, da bi se lahko dotaknil njihove nemoči, njihovega strahu in greha. In kamni so kar sami od sebe padali iz rok – začeni pri najstarejšem. In žena je odšla vzravnan. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi s kamnom, ki ga je Peter nosil na srcu, da ni mogel pustiti Gospoda k sebi. Dokler se sam Gospod ni sklonil pred njim in mu umil nog (Jn 13,4-9). Podobno se bo zgodilo tudi z mojimi kamni.

Jezus, s svojo zvestobo in usmiljenjem mi omehčaj srce, da bom prepoznal Očeta in njegovo ljubezen do vseh ljudi ter bom izpustil kamne, s katerimi ubijam sebe in svoje bližnje.

Gospod se je sklonil tudi pred pismouki in farizeji, da bi se lahko dotaknil njihove nemoči, njihovega strahu in greha.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Preberimo odlomke, ki se teološko povezujejo s tem odlomkom, in odkrijmo skupno sporočilo: Jn 1,1-18; 13,1-20; 16,1-15; Lk 7,36-51; Ezk 36,22-27; Oz 2,16-25; Ps 10.
2. Kaj me moti pri drugih, kaj me moti v Cerkvi?
3. Kako se upiram skušnjavam, kako jih prepoznavam?
4. Kateri kamni me najbolj težijo?
5. Kako se branim pred kamni, kam jih odlagam?

Jitro ali Regué!

2 Mz 2,15-22

Vera v enega Boga je verjetno obstajala od pradavnine. Vendar je monoteizem obrodil sadove, šele ko je bil institucionaliziran.

Sv. pismo je polno poučnih zgodb. Eno preberimo takoj: »Midjánski duhovnik je imel sedem hčera. Prišle so zajemat vodo in polnit korita, da bi napojile očetovo drobnico. Tedaj so prišli pastirji in jih hoteli odpoditi. Mojzes pa je vstal, se zavzel zanje in napojil njihovo drobnico. Ko so prišle k očetu Reguélu, je rekel: »Kako da ste prišle danes tako hitro?« Rekle so: »Neki Egipčan nas je rešil iz rok pastirjev; celó vodo nam je zajemal in napojil drobnico.« Tedaj je rekel hčeram: »Kje pa je? Zakaj ste ga vendar pustile? Pokličite ga, da bo jedel kruh!« In Mojzes je privolil, da se naseli pri tem možu. Ta mu je dal svojo hčer Cipóro.« (2 Mz 2,15-22)

Izstopajo lastnosti obeh mož. Prva je Mojzesov čut za pravico. Moral je oditi iz Egipta, ker je branil Izraelca, ki ga je tepel Egipčan; bežeč je naletel na dekleta, ki so jim pri vodi nagajali okoliški fantje. Celó ovce je napojil. Velikokrat je zajel vodo in nalil korito. Opravil je delo sedmih deklet. Mojzes je imel *pastirsko srce*. Ko je treba, vodi in brani. Prav tako je bil Mojzes *pravšnji človek za politično funkcijo*; služil je slabotnim in jih ščitil. Lahko bi bil izraelski kralj; raje je bil njihov rešitelj in voditelj. Rešil jih je iz tlačanstva in jih vodil do Kanaana, vmes jim je dal Postavo, da so mogli pravično soživeti. Čeprav *velik gospod* s faraonovega dvora, je delal kot pastir. Na paši je doživel *shekinah* – iz gorečega grma mu je govoril GOSPOD.

Druga je Reguélova vzorna vzhodnjaška gostoljubnost. Hčere so mu povedale, kako jih je Mojzes pogumno branil. Takoj je poslal ponj, naj pride z njimi *jest kruh*. V Postavi je Mojzes gostoljubnost uzakonil: »Tujec, ki biva med vami, vam naj bo kakor domačin, kakor eden izmed vas! Ljubi ga kakor sebe, kajti tujci ste bili v egiptovski deželi; jaz sem GOSPOD, vaš Bog.« (3 Mz 19,34) Slišal sem, da je z nekom *jesti kruh* pomenilo, da je gost smel ostati tri dni. Če je hotel ostati dlje, je moral pomagati pri delu. Mojzes je prijel za delo, še preden so se prav spoznali. Zato ni bilo težko prositi za Cifóro roko. Regué! je že videl, da je Mojzes *fant od fare*.

Okoli imena Mojzesovega tasta je sčasoma nastala zmeda. Jahvistično izročilo ga dosledno imenuje Regué! (2 Mz 2,18; 4 Mz 1,29), elohistično izročilo pa Jitro (2 Mz 3,1; 3,18; 18,1-27).¹ Judovska imena izražajo značaj posameznika. Na povezavi v opombi najdete zanimive komentarje o Reguélu/Jitru. Iz teh lahko sklepamo, da je bil Regué! nekakšen duhovnik, sprva v Egiptu. Tu, kjer ga je Mojzes našel, se ga spomnijo kot Jitra. Zdi se mi, da je to zgodba o *spreobrnitvi* in *duhovni rasti*. Spominja na Savla iz Tarza, ki je iz Jeruzalema šel kot *preganjalec Cerkve*, na cilj, v Damask, pa je prišel kot *prvi izmed grešnikov in najmanjši izmed Gospodovih služabnikov*. Od srečanja z vstalim Kristusom pred Damaskom ni bil več Savel, pač pa Pavel. Metamorfoza je bila popolna.

Regué! je kot kakšen davni *misijonar*. Vero v *enega Boga* so skozi čas negovali prav taki posamezniki in skupnosti, *zvesti Izročilu*. Med tistimi, ki so iskali bolj zelene pašnike, je Regué! iskal bolj zeleno pašo. Morda jim je iz svojih izkušenj lahko kazal *boljšo pot* ter jih utrjeval v veri. Tako je pripravljaj prst za dobro seme pravičnosti, ki ga je v svojem srcu prinašal Mojzes.

Morda je bilo srečanje teh dveh mož neizogibno. Regué!/Jitro je božjemu človeku Mojzesu pripravil dom in preživetje, Cifóra pa ljubezen in toplino doma. V tem okolju je Mojzes štirideset let zbiral moč in modrost za tisto delo, s katerim se je neizbrisno zapisal v zgodovino odrešenja. Vera v *enega Boga* je verjetno obstajala od pradavnine. Vendar je monoteizem obrodil sadove, šele ko je bil institucionaliziran. Pri tem je imel Regué!/Jitro sicer stransko, a izredno pomembno vlogo. Brat in sestra – čeprav bi bil samo *duhovnik v moči splošnega duhovništva*, prejetega s krstom, je tvoje služnje pomembno. Že s tem, da si, da živiš in dihaš, opravljaš neko poslanstvo, katerega vrednost pozna le Bog. *Zvestoba do groba* bo bogato nagrajena.

¹ <http://contradictionsinthebible.com/reuel-or-jethro/> in <http://jewishencyclopedia.com/articles/8620-jethro>.

KAKO MOLIMO S SVETIM PISMOM V SKUPNOSTI

V Skupnosti Emanuel smo mladi, pari in družine, duhovniki in osebe, ki živijo posvečeno življenje, da bi skupaj živeli iz milosti krsta v svetu, pa hkrati ne od sveta. Vsak prispeva k evangelizaciji svoje posebne darove in poslanstvo. Središče življenja Pierra Goursata, ustanovitelja Skupnosti Emanuel, je bil evharistični Jezus. Po češčenju in prejemanju evharistije je postal misijonar Jezusovega usmiljenega srca. Skupnost sledi njegovemu zgledu in živi tri temeljne karizme: adoracijo, sočutje in evangelizacijo. Adoracija vname v srcih članov sočutje, ki vodi v oznanjevanje vesele novice o odrešenju, k evangelizaciji.

Člani Skupnosti Emanuel smo povabljeni, da oznanjamo Kristusa tistim, ki ga še ne poznajo ali pa so se od njega oddaljili, s pričevanjem o Bogu z nami, zato je vsak najprej misijonar v svojem okolju. Iščemo priložnosti, da zajemamo milosti v rednem prejemanju zakramentov, branju in premišljevanju Božje besede, ki jo živimo v Skupnosti. Aktivno se vključujemo v življenje krajevne in vesoljne Cerkve. Prizadevamo si za vedno nove načine evangelizacije, da bi približali Jezusa sodobnemu človeku v jeziku, ki ga razume. Goreti moramo za novo civilizacijo ljubezni, kot je poudarjal Janez Pavel II.

Poslušaj!

Ne glede na to, v katerem trenutku življenja smo, nam Gospod govori: »Poslušaj!«

»Če mu vedno pripovedujemo le o sebi,« je leta 1971 Pierre govoril mladim, »kako bomo slišali tisto, kar nam želi povedati?« Vero namreč živimo iz poslušanja. Poslušamo Božjo besedo in ob njej osebno premišljujemo, tedenska srečanja v manjših skupinah pa so priložnost, da prisluhnemo bratom in sestrām, ko si podelimo Besedo, ki se nas je dotikala in nas hranila v preteklem tednu. Ko jo izrečemo pri podelitvi, jo brat ali sestra sliši. Beseda na novo zaživi in nagovarja. »Do zdaj smo hoteli delati stvari za Jezusa,« je zapisal Pierre. »Zdaj pa nas on preprosto prosi, da ga ubogamo in počnemo to, kar nam sam naroča: da ga poslušamo.«

Duhovno branje

Pierre je skrbel, da vsakdo prejme formacijo v molitvenem in krščanskem življenju. Vztrajal je tudi pri potrebnosti duhovnega branja, s katerim hranimo molitev in adoracijo ter se soočamo z obdobji »suše«, ki so v molitvenem življenju nekaj običajnega.

Vero namreč živimo iz poslušanja. Poslušamo Božjo besedo in ob njej osebno premišljujemo, tedenska srečanja v manjših skupinah pa so priložnost, da prisluhnemo bratom in sestrām, ko si podelimo Besedo, ki se nas je dotikala in nas hranila v preteklem tednu. Ko jo izrečemo pri podelitvi, jo brat ali sestra sliši. Beseda na novo zaživi in nagovarja.

V nagovoru za mlade v šoli molitve je zapisal: »Da bi spoznali Kristusa, da bi slišali njegov glas, ki je glas osebe, ki smo jo srečali, moramo prebirati in ponovno prebirati evangelije, o njih meditirati, kar pa pomeni, da jih moramo nenehno brati, poskušati razumeti, kaj je za temi človeški-mi besedami, ki so besede življenja. To pa spet pomeni, da uresničijo in neposredno udeležajo tisto, kar govorijo in kar pomenijo ...«

Na naših srečanjih duhovno branje Božje besede ali *lectio divina* zaključimo pred Jezusom v adoraciji. Z njim še enkrat preberemo odlomek, jo ponotranjimo in iščemo način, kako besedo, ki nas je nagovorila, prenesti v naše življenje.

Sveti Duh, učitelj molitve

Osnovna drža molitve je zaupna vera, po kateri se odpiramo Gospodu in delovanju Svetega Duha, ki lahko uresniči mnogo več, kot bi si sami sploh lahko predstavljali.

Bratje in sestre se v molitvi odpiramo drug za drugega in kličemo Svetega Duha. Sveto pismo odpiramo s prošnjo, da nam s svojo Besedo pokaže pot naprej. Nemalokrat smo presenečeni, ko vidimo, kako so besede povezane ali pa so pri različnih piscih enaki celi odlomki.

Božja Beseda pomaga pri molitvi, notranje razumevanje pa nam daje Sveti Duh, ki tudi stori, da vstopimo v duha molitve. »Sveti Duh nas uvaja v Sveto pismo in nas spominja vsega, kar je rekel Gospod,« je poudaril Pierre. »Sama razlaga Božje besede je pomembna, je koristna, ni pa bistvo. Ker smo ljudje, je treba uporabljati tudi razum, toda najprej se mora naš razum spustiti v srce. Ni treba, da se v njem utopi, mora pa se v njem okopati v ljubezni.«

Sveti Duh nas združuje

Molitev nas žene v dejavno življenje. Kot je govorila mati Terezija, adoriramo, potem pa ne zapustimo adoracije zaradi bratov, ampak nadaljujemo z adoracijo Jezusa v bratih ali z brati, kar je zelo pomembno. Pierre je večkrat opozarjal na pomembnost tega, da v življenju z Duhom napredujemo skupaj. Bistveno je, da se zbiramo v

majhnih skupinah. Tako se lahko pogovarjamo, si zaupamo težave, se podpiramo in spodbujamo v krščanskem življenju. Beseda »skupnost«, ki jo Pierre pogosto uporablja, pomeni bratsko edinstvo, ki jo podarja Sveti Duh in vsakogar vabi k napredovanju.

Ko okoli sebe razdajamo Gospodovo ljubezen, se počasi naučimo vse živeti v ljubezni. Tudi odnosi se spreminjajo: ta ljubezen povezuje naša srca v občestvo, da bi živeli dejavno ljubezen in evangelizirali. Iz nas dela ljudstvo, Božje ljudstvo.

Pravilo nekriticiranja je bilo prvi dve leti »Emanuela« edino postavljeno pravilo, da ne bi ustvarjali razpok v zgradbi ljubezni in da bi ljubezni dovolili, da raste. Pravilo še vedno ostaja aktualno tako za stare kot za nove člane, je pa tudi izziv, da z Božjo pomočjo začnemo vsak dan znova.

Slavimo iz vsega srca

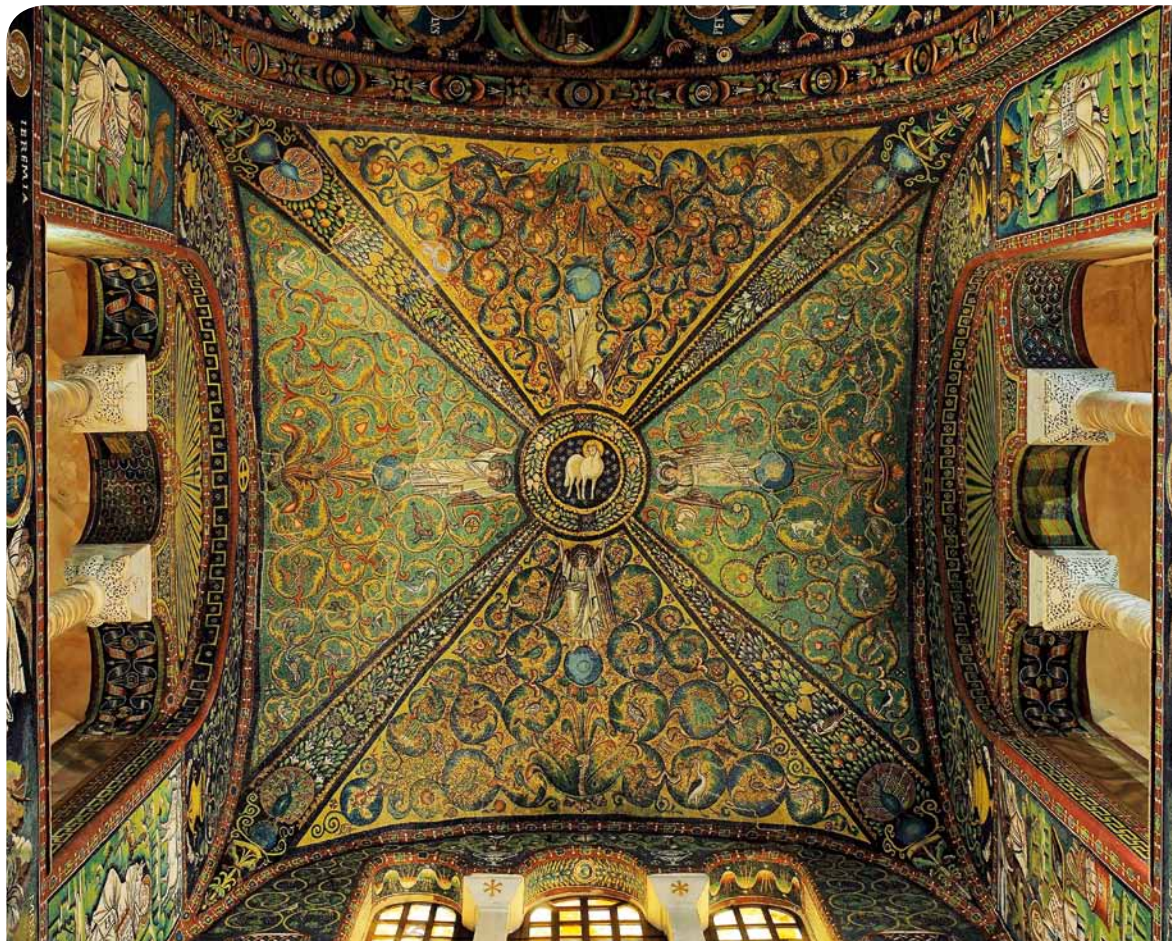
Za Pierra je bil temeljni pomen slavljenja v tem, da bi srca odprli Gospodovi ljubezni in delovanju Svetega Duha. »Očitno je to zelo pomembno, potrebno pa je še, da pogosto slavimo.« Njegove besede so preskromne, da bi izrazile vso globino veselja v njegovem srcu.

Bistven je odnos z živim Bogom v veri, ki nas odpira upanju in širi dejavno ljubezen. Kot da bi Božjemu življenju dovolili, da privre iz srca. Prenovljeni v veselju Svetega Duha bomo veselje, ki smo ga prejeli od Gospoda, vsepovsod nosili s seboj. Pierre je rad rekel: »Če smo se navadili, da slavimo, ko imamo majhne težave, bomo nadaljevali s slavljenjem, tudi ko pridejo velike.«

Molitev s psalmi, med njimi je veliko uglasbenih, nas spontano vodi, da jo nadaljujemo. Odpira nam oči za lepoto, ki nas obdaja, pa tudi srce, ki ga v molitvi odpremo Gospodu. Premišljevanje Božje besede nas vodi v globine, obenem pa nam izostruje pogled, da na življenje gledamo z Božji mi očmi, kar nam pomaga slaviti Boga tudi za preizkušnje in težave, s katerimi se v vsakdanjem življenju srečujemo in se po njih nemalokrat tudi prečiščujemo. Ne slavimo le takrat, ko nam gre vse kot po maslu, ampak vedno, tudi ko smo v težavah in na preizkušnjah. Slavilna molitev postaja način življenja.

Ko okoli sebe razdajamo Gospodovo ljubezen, se počasi naučimo vse živeti v ljubezni. Tudi odnosi se spreminjajo: ta ljubezen povezuje naša srca v občestvo, da bi živeli dejavno ljubezen in evangelizirali. Iz nas dela ljudstvo, Božje ljudstvo.

Jagnje, pečeno v Svetem Duhu: HIERONIM O EKSODUSU NA VELIKONOČNO VIGILIO

Kristus – Agnus Dei, strop cerkve San Vitale, Ravenna, detajl

V letu, ko slavimo 1600-letnico smrti enega največjih učenjakov vseh časov, Hieronima iz Stridona (†419/420), je prav, da tega našega slavnega rojaka bolje spoznamo in se od njega naučimo ljubezni do Svetega pisma. Poleg tega, da je znan kot prvi prevajalec celotnega Svetega pisma iz izvirnih jezikov v latinščino (*Vulgata*), je njegovo delo pomembno tudi zaradi komentiranja številnih svetopisemskih knjig.

Malokrat se naša pozornost zaustavi na njegovih homilijah – skoraj 100 se jih je ohranilo – ki so prav tako bogat korpus besedil, v katerih Stridončan dokazuje svoje mojstrstvo razlage Svetega

pisma za konkretno skupnost. Ohranila se je njegova pridiga, ki jo je pripravil za svoje menihe v Betlehemu ob priložnosti obhajanja velikonočne vigilije. Homilija 91 (*De exodo, in vigilia paschale*)¹ je izjemen primer tipične Hieronimove homiletične eksegeze, ki vključuje retorično spretnost in obenem preprost, globok in trezen način razlage.

¹ Gourdain, Jean-Louis, ur. 2018. *Jérôme. Douze homélies sur des sujets divers*. Sources Chrétiennes 583. Pariz: Cerf. Latinsko besedilo v SC 593 (str. 154–169) je vzeto iz izdaje CCSL 78.

Hieronim spokornik, neznani italijaanski slikar, Frančiškanski samostan v Ljubljani, zač. 18. stol.

Danes pashe

Hieronim začne homilijo z anaforičnim stopnjevanjem prislova »danes [*hodie*]«, s katerim (tipološko) aktualizira judovsko pasho v krščanskem kontekstu. »Danes je izraelsko ljudstvo dobilo ukaz zapustiti Egipt. Danes je Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta, zaklano za odrešenje vseh. Danes so podboji hiš, naša čela obarvani z njegovo krvjo. Danes so Egipčani uničeni in Božje ljudstvo rešeno faraonove sužnosti. Danes so egipčanski prvorojenci uničeni, in ne le izraelski otroci, temveč tudi krute živali so rešene.« (*Hom. de exodo* 91,1) Jagnje je vseskozi uresničena predpoda Kristusa. Hieronim poslušalce spodbuja, naj se pripravijo na žrtvovanje jagnjeta, ki se je zgodilo štirinajsti dan meseca, ko je bila svetloba lune na vrhuncu in je najbolj žarela.

V eni hiši

Velikonočno jagnje je v skladu s predpisi treba jesti »v eni hiši [*in una domo*]« (2 Mz 12,46), kar

Hieronim razlaga ekleziološko (*Hom. de exodo* 91,2). Jagnjeta ni mogoče žrtvovati zunaj Cerkve, zato tudi Judje, heretiki in drugi, ki sprevrčajo pravi nauk, ne jedo mesa Jagnjeta, temveč meso zmaja. Hieronim to trditev podkrepi z dvema bibličnima podobama Cerkve: kakor ob potopu ni bil rešen nihče, ki ni bil v Noetovi barki, in kakor se ob zavzetju Jerihe niso rešili drugi kot tisti, ki so bili v Rahabini hiši, tako je tudi jagnje treba zaklati v eni hiši, v edinosti krščanske skupnosti.²

Žrtvovanje mesa

Izvrstno poznavanje Svetega pisma je Hieronimu omogočalo, da je tudi za navodilo o brezhibnosti Jagnjeta, najsi bo ovčje ali kozje (2 Mz 12,5), našel dve izjemni kristološki interpretaciji. V hiši Cerkve je Kristus žrtvovan na dvojni način: če smo pravični, jemo ovčje meso, če pa smo grešni, jemo kozje meso.³

Pomenljivo je tudi dejstvo, da so jagnjeta žrtvovali ob večeru. Za Hieronima to pomeni, da je Kristus, naš Gospod in Odrešenik, prestal svoje trpljenje »ob koncu časov [*in consummatione saeculorum*]« (*Hom. de exodo* 91,2). Kot pravi apostol Janez, je »poslednja ura« (1 Jn 2,18) začetek noči, kar pomeni, da sedanji čas, ko živimo to življenje na Zemlji, še ne hodimo v popolnoma svetli luči. Čeprav Cerkev sveti kot luna ponoči, vseeno še ne moremo uživati polnega sijaja Sonca.

Nekvašeni kruh iskrenosti

Ko Hieronim razlaga naročilo o nekvašenem kruhu (2 Mz 12,8-9), svari kristjane pred sprevrženim učenjem, ki je zgolj zemeljsko in tosvetno. To naročilo za kristjane pomeni, naj sprejmejo preganjanja in stiske ter jedo nekvašeni kruh iskrenosti in resnice (prim. 1 Kor 5,18). Hieronim za ponazoritev dejstva, da bo resnicoljubnost vedno vzbujala sovraštvo, poleg apostola Pavla (Gal 4,16) navaja tudi rimskega poganskega komediografa Terencija (†159 pr. Kr.), ki pravi: »Po-

² Prim. Irenej Lyonski, *Zoper krivoverstva* 4,20,12; Origen, *Homilije o Jozuetovi knjigi* 3,4.

³ Tu Hieronim poda še dodatno razlago, ki lahko učinkuje že kar malo komično, namreč, da z govorom o kozjem mesu ne misli tistih kozlov, ki bodo postavljeni na njegovo levico (Mt 25,33).

puščanje rodi tovariše, resnica sovraštvo [*Obsequium, inquit, amicos, veritas odium parit*].«⁴

Razlaga, pečena v ognju Svetega Duha

Pomembno hermenevitično načelo Hieronim izpelje iz prepovedi jesti surovo ali na vodi kuhano jagnje (2 Mz 12,9), ko jagnjetovo meso [*carnes agni*] razlaga kot Božjo besedo [*Scripturas divinas*]. Te ne smemo razumeti zgolj v zgodovinskem pomenu [*iuxta historiam intellegere*], kakor to delajo Judje (jedo surovo meso), niti zgolj alegorično in z meglenimi razlagami [*allegoriis et nubilo interpretationis*], kakor to delajo heretiki in jo s tem sprevračajo v neresnični nauk, ji odstranjujejo žile in sok resnice ter jo ovijajo v sence in podobe (jedo meso, kuhano na vodi) (*Hom. de exodo* 91,3).

Pravilno umevanje Božje besede je torej sestavljeno iz zgodovinskega pomena, nič manj pa tudi iz duhovne razlage, ko je tisto, kar se dobesedno vzeto izkaže za neskladno in nejasno, treba speči na ognju Svetega Duha.⁵ Hieronim na izjemno jasen in živ način izrazi načelo za branje in razlago Božje besede: duhovna razlaga, ki temelji na zgodovinskem pomenu, je tako postavljena med skrajnosti redukcioniističnega dobesednega pristopa in origenističnega ekscesivnega alegorizma.

Noge, glava, drobovje

Naročilo Izraelcem, naj jedo jagnje skupaj z glavo, nogami in drobovjem (2 Mz 12,9), za Hieronima pomeni dvoje: glava pomeni začetek (Jn 1,1), noge pa Kristusovo človeško naravo, drobovje; ali pa – v skladu z duhovno razlago – noge pomenijo zgodovinsko razlago Svetega pisma, medtem kot drobovje simbolizira tisti pomen, ki je skrit v črki, kar se ne vidi na površini in do česar se eksegeti [*doctores*] dokopljejo z napornim raziskovanjem. »Kar se je zdelo ogabno in neprimerno, se

izkaže za pomembno [*Quod putabatur esse foedum et indecorum, hoc repperitur esse vitale*].« (*Hom. de exodo* 91,4) Tudi na videz neprimerne stvari v Svetem pismu se, ko so očiščene v ognju Svetega Duha, izkažejo kot hranljive za dušo in del Božjega skrivnostnega razodevanja.

Upodobitev sv. Hieronima na sklepniku stropa cerkve sv. Vida v Podnanosu, detajl

Način jedenja jagnjeta

Svoje menihe Hieronim ob koncu homilije spodbudi, naj bodo njihova ledja prepasana, kakor je bilo to naročeno Izraelcem (2 Mz 12,11). Če želi jo jesti meso J/jagnjeta, morajo mrtviti svoja ledja in dela mesa, da bi očiščeno lahko uživali Kristusa. Na nogah morajo imeti sandale (2 Mz 12,11), ker hodijo še v divjini; v mističnem pomenu pa bodo ob vstopu v obljubljeni deželo sandale morali odvreči (prim. Joz 5,15). »Ko pa bomo vstopili v nebeško kraljestvo [*in regna caelorum*], ne bomo imeli več potrebe po sandalih niti po obrambi pred svetom, temveč bomo sledili Jagnjetu, ki je bilo zaklano za nas. O nas pravi Janez: »To so tisti, ki se niso omadeževali z ženskami: so namreč deviški. To so tisti, ki spremljajo Jagnje, kamorkoli gre.« (*Hom. de exodo* 91,6)

⁴ Terencij, *Andria* 1.1.41. Prim. Hieronim, *Komentar pisma Galačanom* 4,16 (PL 26,409;462).

⁵ »Intellegamus eas et iuxta historiam sicut scriptae sunt, et nihilominus Spiritus sancti eas excoquamus ardore, et quidquid in illis secundam litteram videtur incongruum esse vel clausum, spirituali expositione pandamus.« (*Hom. de exodo* 91,3)

SVETOPISEMSKA SKUPINA V ŽUPNIJI ŠKOFLJICA

Začetki biblične skupine na Škofljici segajo v leto 2012, točneje, 3. april je dan, ko smo se prvič zbrali župljani, željni novih spoznanj iz knjige vseh knjig.

Našemu vabilu se je prijazno odzvala Jana Podjavoršek, ki nam osvetljuje besede iz Svetega pisma. Resno, verno in vedno blago. Razumevajoča, prijazna do vsakega. Malo zamuja, se opraviči. Težko pride točno od ene obveznosti do druge. Na mizi jo že čaka čaj, ki ga skrbno prinese g. župnik.

Člani svetopisemske skupine v župniji Škofljica

Avtor fotografije: Silvester Marinčič

Srečanje začnemo z uvodno molitvijo. Sledi Janin opomnik: »Preden beremo Sveto pismo, si nadenimo očala ljubezni.« Poiščemo izbrani odlomek, ki ga nekdo prebere, ostali pa poslušamo. Zatem odlomek še vsak zase potihoma prebere, razmisli, kaj ga je nagovorilo in kaj mu je nerazumljivo. Razmišljanja si podelimo. Nato nas voditeljica Jana vodi od stavka do stavka in nam odstira pomen Besede, ki je namenjena vsem nam, ne glede na izobrazbo.

Ob koncu srečanj nam večkrat predlaga knjige, po katerih naj posežemo, in filme, ki naj si jih ogledamo.

Spomladi 2012 smo začeli s prebiranjem evangelija po Marku, ki odgovarja na dvoje vprašanj: »Kdo je Jezus?« in »Kdo je Jezusov učenec?«.

V pastoralnem letu 2015/2016 smo se lotili Matejevega evangelija, ki nam sporoča, da je Bog z nami, in

ne nad nami. Celoten Matejev evangelij nam polaga na srce, naj Bogu dovolimo, da je z nami.

Konec leta 2018 smo začeli branje Lukovega evangelija, kjer v odlomku o napovedi rojstva Janeza Krstnika izvemo, da samo izpolnjevanje Postave še ni dovolj. Le Bog daje rodovitnost, le Bog daje prihodnost tistim, ki je nimajo.

Rednih udeležencev nas je trenutno deset: g. župnik Jože Tominc, Maja, Peter, Darja, Vladka, Nuša, Jožica, Marija, Silvester in Nada.

Člani smo povezani tudi takrat, kadar kdo zaradi bolezni ali obveznosti ne more priti na naša srečanja. Povzetek jim razpošljemo po elektronski pošti.

Člani biblične skupine se skušamo povezovati tudi z drugimi skupinami. Tako smo 13. 6. 2018 na srečanje povabili vse bralce beril. Zbrali smo se v pevski sobi. Vsak je imel s seboj Sveto pismo, o katerem pravijo, da je edina knjiga, katere avtor je zaljubljen v bralca.

Prebrali smo odlomek iz Matejevega evangelija: Prilika o desetih devicah (Mt 25,1-13). Iz njega smo razbrali, da bomo kot posamezniki dajali Bogu odgovor. Vsak zase. Bodimo torej budni, ker ne vemo ne dneva ne ure.

Priredili smo tudi srečanje za člane zakonske skupine. Za vse je bil to lep in duhovno bogat večer.

Člani se redno udeležujemo predavanj na nedeljo Svetega pisma. Na Janino povabilo smo že sodelovali z igranim odlomkom iz Svetega pisma in drugič z zaključno molitvijo.

Kaj ob zaključku zapisati še za vse tiste, ki bi se biblični skupini mogoče pridružili, a še niste zbrali poguma? »Kdor ne pozna Svetega pisma, ne pozna tudi, kaj je Božja moč in njegova močnost: nepoznavanje Svetega pisma je nepoznavanje Kristusa,« je zapisal sv. Hieronim, katerega 1600. obletnico smrti obhajamo letos.

Ali v Svetem pismu najdemo nekatero predelane zgodbe iz drugih verskih mitov in legend?

Preprost odgovor se glasi »da«. Vendar potrebuje razlago, ki jo bomo razgrnili na primeru Noetove zgodbe, tj. poročila o vesoljnem potopu, ki je zapisano v Prvi Mojzesovi knjigi (6–9).

Pripovedi, ki jih beremo v Prvi Mojzesovi knjigi in tudi v drugih knjigah Peteroknjižja, imajo mnoge vzporednice z literarnimi deli in motivi, ki so že bili prisotni v času, ko je Sveto pismo nastajalo. O vesoljnem potopu so pisala mnoga ljudstva in mnogo prej, preden je Sveto pismo obstajalo, morda najbolj znan primer je *Ep o Gilgamešu*. Ni dvoma, da se je svetopisemski avtor oz. redaktor zgledoval po starejših predlogah.

Dejstvo, da je pripoved o potopu med različnimi ljudstvi (antične Mezopotamije) dobro znana, priča o resničnem zgodovinskem dogodku (tj. veliki poplavi, a najverjetneje lokalne narave), ki je imel za takratno dožemanje in poznavanje sveta domala apokaliptične razsežnosti. Kraj dogajanja zgodbe o potopu v Svetem pismu je namreč Mezopotamija, po slovensko medrečje. Kot pove že ime »medrečje«, je to področje med dvema rekama, Tigrisom in Evfratom, za katero je značilno pogosto poplavljanje. Taleči se sneg v gorah na severu med marcem in junijem povzroča, da vode Evfrata in Tigrisa močno narastejo in poplavlja obširna področja. Pripoved v Svetem pismu predstavlja le del kolektivnega spomina na veliko povodenj.

Vendar v Prvi Mojzesovi knjigi ne beremo različice »copy-paste«, identične kopije, saj biblična verzija odseva veliko pomembnih svojskosti. Daleč najpomembnejša je tista o obstoju enega samega Boga. Za razliko od ostalih mezopotamskih bogov – nebeški zbor bogov, ki sta ga vodila bogova Anu in Enlil, se je odločil, da bo uničil človeštvo, ker se preveč množi in dela preveč hrupa –

je Noetov Bog tisti, ki deluje iz globljih, moralnih nagibov. Neurja in potopa mezopotamski bogovi niso bili sposobni obvladovati, postalo jih je strah in »potuhnili so se kot psi«. V Svetem pismu ima Gospod popoln nadzor nad vodovjem kaosa. Ker je bilo človeštvo ustvarjeno, da hrani bogove, postanejo mezopotamski bogovi po potopu lačni. Ep o Gilgamešu tako opisuje bogove, ki »se gnetejo kot muhe okoli žrtve« in se požrešno pririvajo za prostor. Enlil je presenečen, ko odkrije tiste, ki so preživeli potop, kar pokaže, da ni vsemogočen ali vseveden, povsem drugače kot »GOSPOD, vsevedni Bog« (1 Sam 2,3; Job 37,16).

Ni torej skrivnost, da so svetopisemski pisatelji »zajemali« iz širšega zgodovinsko-mitološkega bazena. A ob tem je pomembnejše izpostaviti, da so že znano zgodbo interpretirali drugače in med drugim poudarili, da je Izraelov Bog edini Bog; da vse prihaja le od Enega. Kljub temu da so se v nekaterih primerih naslonili na znane pripovedi, so bralčev pogled v luči razodetja s spretno predelavo starejšega vzorca usmerjali k Bogu Izraela in drugačnim, svetopisemskim vrednotam.

Pripovedi, ki jih beremo v Prvi Mojzesovi knjigi in tudi v drugih knjigah Peteroknjižja, imajo mnoge vzporednice z literarnimi deli in motivi, ki so že bili prisotni v času, ko je Sveto pismo nastajalo.

NA POTI Z BESEDO

Praznovanje Nedelje Svetega pisma

Zadnjo nedeljo v januarju smo v Cerkvah na Slovenskem obhajali že 30. Nedeljo Svetega pisma pod geslom *Na poti z Besedo*. Geslo je vzeto iz evangeljske pripovedi o emavških učencih (Lk 24), ki jo je papež v zaključnem dokumentu sinode o mladih predstavil kot temeljno podobo, ki naj bi usmerjala delo Cerkve za mlade.

Božja beseda nas po Svetem pismu spremlja v naših vsakdanjih situacijah. Besede ni mogoče spoznati samo skozi razpravljanja in pogovore, temveč je treba sprejeti vabilo in stopiti z njo na pot konkretnega vsakdanjega življenja.

Na Nedeljo Svetega pisma smo na srečanjih po škofijah posebno pozornost posvetili bralcem Božje besede v bogoslužju. Ti so še posebej poklicani in izbrani, da Božjo besedo posredujejo na tak način, da se bo lahko dotaknila src poslušalcev, tudi mladih, in bodo mogli v njej prepoznati Božji nagovor zase in za Cerkev danes.

Praznovanje Nedelje Svetega pisma v Trnovem v Ljubljani

Srečanje smo začeli s sveto mašo, ki jo je ob so-maševanju duhovnikov daroval Stanislav Zore, pri maši pa je ubrano prepeval zbor Consortium musicum. V homiliji je gospod nadškof pokazal na vzvišeno službo bralcev Božje besede v bogoslužju. Bralec posreduje zbranemu občestvu besedo živega Boga. Zato je nujno, da jo ponotranji. Le tako jo bo mogel prepričljivo predati.

Akademik profesor dr. Jože Krašovec je v predavanju po maši spregovoril o vidikih Božje besede. Predstavil je dokument Jugoslovanske škofovske konference iz 1968 *Božja beseda: Verski nauk o Svetem pismu*. Dokument pojem »Božje besede« enači s pojmom »razodetje«. Hebrejski izraz »dabar« namreč označuje obenem besedo in dejanje. Bog ne govori le z besedami, ampak tudi z dejanji. Že samo dejanje stvarjenja je povezano z besedo. Predgovor Janezovega evangelija pa razodeva, da svet Božje besede, ko se je učlovečila, ni spoznal.

Preroka Izaija in Ezekiel ne nehata bičati zakrknjenosti izraelskega ljudstva. Toda prav Ezekiel predstavi Božji sklep, da bo končno Izraelu vse odpustil (Ezk 16,63). Bog odpušča »zaradi svojega« imena, to je zaradi svoje zavezanosti stvarstvu kot Stvarnik. Apostol Pavel pa na temelju Jezusove daritve na križu razlaga, da Bog človeka ne odrešuje zaradi njegove pravičnosti, temveč zaradi Božje pravičnosti, ki pomeni Božji načrt odrešenja iz brezpogojne milosti in ljubezni.

Zapisala s. Snežna Večko

V Ljubljani je prof. dr. Jože Krašovec spregovoril o različnih vidikih Božje besede.

Avtorica fotografije: Tatjana Splichal

V Celju je gospod Jože Planinšek spregovoril o poslanstvu bralca Božje besede.

Avtor fotografije: Janko Rezar

Praznovanje Nedelje Svetega pisma v Celju

Srečanje prijateljev Božje besede na nedeljo Svetega pisma je za celjsko škofijo tudi letos potekalo v Domu sv. Jožefa. Najprej smo se zbrali v kapeli k bogoslužju Božje besede, ki ga je vodil upokojeni celjski škof Stanislav Lipovšek. Izrazil je veselje in hvaležnost »za Nedeljo Svetega pisma, ki naj poživlja, kakor pravi drugi vatikanski koncil, živo in prisrčno zavzetost za Božjo besedo«. V homiliji, ki je temeljila na nedeljskem evangeliju o učencih na poti v Emavs (Lk 24,13-35), je povedal, da je ta odlomek »res nekaj čudovitega, saj obsega vse tisto, kar naj bi se dogajalo ob srečanju z Gospodom v njegovi Besedi«.

Pred predavanjem, ki je sledilo, smo se za kratek čas ustavili ob kavi, si izmenjali mnenja in izkušstva, ki jih imamo kot člani bibličnih skupin ali kot bralci beril, predvsem pa smo se v tem odmoru seznanili z novo številko revije *Božja beseda danes* in februarским *Magnificatom*. Letošnja novost je bila zloženka *Bralec Božje besede v bogoslužju Cerkve* v izdaji Zavoda Biblično gibanje, ki bo zelo dobrodošla in koristna vsem bralcem Božje besede, saj jih spomni, da so za to poslanstvo izbrani od Boga, postavljeni v službo s strani Cerkve, da so posredovalci, molivci in oznanjevalci Božje besede.

V drugem delu srečanja je o poslanstvu bralca spregovoril g. Jože Planinšek, ki tudi sicer vodi

tečaje za bralce beril, in ti so, kot pravi, vedno zelo dobro obiskani. Poudaril je, da gre za službo, ki zahteva svoj odgovor, ustrezno držo tistega, ki je v to službo postavljen. »Vse tisto, za kar smo postavljeni v službo, je milost. Nihče nima zaslug za to, na nas pa je, da odgovorimo s svojim odzivom.« Na zelo pomembno vprašanje, kdo je pravzaprav lahko bralec Božje besede, je odgovoril: »Tisti, ki dobrosrčno in z veliko dobre volje, predvsem pa v ponižnosti in znotraj občestva Cerkve odgovori na ta milostni klic.«

Zapisala Marika Mikolič

Praznovanje Nedelje Svetega pisma v Murski Soboti

Na praznik Nedelje Svetega pisma smo v škofiji Murska Sobota pripravili srečanje v Župniji Lendava, ki je potekalo pod geslom *Sam Jezus se jima je približal in hodil z njima*. Srečanja so se udeležili verniki iz več župnij, bralci Božje besede in člani bibličnih skupin skupaj z župniki.

Članice Biblične skupine Lendava so vernikom ob vstopu v župnijsko cerkev sv. Katarine Aleksandrijske, kjer je potekal prvi del srečanja, delile svetopisemske citate. Ob izpostavljenem Najsvejšem je sledila molitvena ura. Po kratkem premišljevanju Božje besede, ki ga je podal domači župnik Martin Dolamič Konrad, so zapeli Psalm *Naj Bogu vzklika zemlja vsa, naj počasti ga hvalnica*. Potem je voditelj povabil vernike, da glasno

Razlago odlomka o emavških učencih je v Murski Soboti podal dr. Samo Skralovnik.

Avtorica fotografije: Alexandra Feher H.

preberejo vsak svoj svetopisemski citat, ki so ga prejeli. Sledil je blagoslov z Najsvetejšim in sklep molitve.

Drugi del srečanja je potekal v župnijski dvorani, kjer je gost dr. Samo Skralovnik, docent pri Katehri za Sveto pismo in judovstvo, podal razlago odlomka iz Svetega pisma, in sicer iz evangeljske pripovedi o dveh učencih, ki sta se odpravila v Emavs in ves čas hodila z Jezusom, toda prepoznala sta ga šele pri mizi, ko je vzel kruh, ga blagoslovil in ga razlomil.

»Tako smo na tem srečanju prejeli obilo hrane za dušo. Da pa ne bi prejeli samo duševne hrane, smo vse prisotne povabili za mizo, kjer sta bili tudi hrana za telo in pijača za okrepitev, in tam smo se še nekaj časa zadržali ob druženju.«

*Zapisala Marika Bogdan,
voditeljica Škofijskega odbora za biblične
in molitvene skupine*

Praznovanje Nedelje Svetega pisma v Mariboru

Ob praznovanju Nedelje Svetega pisma je vstopni spev *Pojte Gospodu novo pesem* (Ps 96) uglasil slovesno bogoslužje, ki ga je vodil nadškof Turnšek s somaševalci v polni mariborski stolnici. K praznovanju so se zbrali bralci Božje besede pri bogoslužju in člani bibličnih skupin, da se skupaj zahvalijo za večno Besedo, ki jih navdihuje in ogreva srce.

Pred mašo je spregovorila Milada Kalezić, ki se je v poklicnem življenju posvečala človeški besedi, in prispevala svojo izkušnjo z Božjo besedo. Ko je

pred leti vstopila v biblično skupino, je spoznala, da edino ta Beseda rešuje, in sicer tako, da jo nagovarja v občestvu, v katerem doživlja svojo duhovno pripadnost. Nato je Maksimilijan Matjaž s prazničnim geslom *Na poti z Besedo* uvedel vsebinsko razmišljanje o odlomku o emavških učencih (Lk 4,13-35). Kristjani smo ljudje potovalci, v prašno pot proti cilju nas vodi srce, ki ima zapisane Besede obljube in poguma. Učenca, razočarana nad Jeruzalemom in vsem, kar se je tam zgodilo, sta se vračala domov. Ko otroka idealizirani svet razočara, se želi vrniti k materi. Kljub gorečim srcem ju niso prepričale niti Jezusove besede. Bila sta zaprta v svojo žalost, potrebovala sta bogoslužno občestvo, da sta spregledala. Šele ko sta sama storila dejanje ljubezni, sočutje in pozornost do neznanca, sta se v druženju odprla prave-mu uvidu. Še tisti večer sta se vrnila k bratom in jim sporočila dogodek. Če se Beseda ne »sliši« tudi skozi dejavno ljubezen, ostane mrtva na kamnu ali pergamentu. Drugi njun uvid pa je bil spodbujen z lomljenjem kruha. Kruh Jezusove Besede ni praznična potica, ampak črn kruh, trdo raz/lomljen. Njegov kruh je kruh s križa, kruh, prepojen z znojem in krvjo. Kruh, zamešan in spečen s tako predano ljubeznijo, ki gre za brata tudi na križ. Šele ko sprejemem z Besedo tudi njegov križ, dejavno služenje, razumem, da sem se zmotil, če sem pričakoval zemeljskega kralja.

Maksimilijan Matjaž je predstavil novo številko revije *Božja beseda danes*, Cecilija Oblonšek pa vlogo kantorja pri bogoslužju.

V Mariboru je slovesno bogoslužje vodil upokojeni nadškof Marjan Turnšek.

Avtor fotografije: Feliks Kolar

Praznovanje smo zaključili v cerkvi s slavnostno pesmijo *Povsod Boga*, po maši pa s pogostitvijo v župnijskem domu. Vsi, ki nas Božja beseda navdihuje in krepi, smo doživeli to srečanje kot močno duhovno spodbudo za vztrajanje z Besedo in za njeno živo prisotnost v naših občestvih.

Zapisal Franček Smole

Praznovanje Nedelje Svetega pisma v Vipavi

Na škofijski gimnaziji v Vipavi se nas je zbralo veliko število ljubiteljev Božje besede iz koprške škofije. Po uvodnem pozdravu g. Marka Rijavca, ki je povedal, da je letos Nedelja Svetega pisma posvečena tudi bralcem Božje besede, smo prisluhnili škofu Juriju Bizjaku, ki je v svojem predavanju vlogo bralca na ambonu ponazoril z različnimi vlogami.

Bralec na ambonu je najprej **sejalec**. Božja beseda je kakor seme in bralec je sejalec, ki v Gospodovem imenu seje Božjo besedo. Ta mora pasti v dobro zemljo, zato mora bralec »izročiti« besedo poslušalcem v srce.

Bralec je tudi **žanjec**. Bralci Božje besede naj se radi spominjajo, čigava je beseda, ki jo posredujejo, in naj jo kot Tesaloničani sprejemajo ne kot človeško, ampak kot Božjo besedo, kar resnično je. Spominjajo naj se, koliko lažnivih in zavajajočih besedil se danes bere.

Za žanjcem pride **mlatič**. V tolažilnih prerokbah je taka mlatev postala prisposoba za Izraelovo trpljenje pod sovražnimi ljudstvi, nato pa prisposoba za Izraelovo zmago nad njimi.

Bralec je tudi **mlinar**. Božja beseda je kakor zrnje. Bralec je mlin, ki melje zrnje Božje besede in tako pripravlja moko za kruh evharistije in zahvale. Kruh zahvale ustvarja Cerkev in hrani skupnost in edinost.

Bralec je tudi **kletar**. Božja beseda je kakor grozdje. Bralec stiska grozdje vinske trte za sveto rešnjo kri evharistične in zahvalne daritve. Ambon je kakor stiskalnica, po drugi strani pa tudi prisposoba pravične Božje sodbe. Bralec z Božjo besedo izreka Božjo sodbo nad grehi in napakami poslušalcev.

Bralec je **bojovník**. Božja beseda je kakor sulica in puščica. »Napravil je moja usta kakor oster meč, zakril me je s senco svoje roke, naredil me je

za gladko puščico, me skril v svoj tulec.« (Iz 49,2) Ambon je kakor bojni voz in bralec je kakor bojevník na njem; je kakor prerok Elija na bojnem vozu. O Božji besedi kot bojevníku piše Salomon (Mdr 18,14-15) in o Božji besedi kot meču apostol Pavel (Heb 4,12).

Po kratkem odmoru je škof odgovarjal na zastavljena vprašanja. Srečanje smo zaključili z druženjem ob dobrotah, ki so jih letos pripravili slušatelji biblične smeri katehetsko pastoralne šole v Vipavi.

Zapisala Tatjana Rupnik

Praznovanje Nedelje Svetega pisma v Novem mestu

V kapeli Baragovega zavoda, kjer se nas je zbralo kakih 40, smo z molitvijo ob prepevanju taizejskih spevov in poslušanju evangelija o učencih na poti v Emavs začeli praznovanje Nedelje Svetega pisma. Sledilo je predavanje Janka Pirca o osebnem približevanju Svetemu pismu in o tem, kako brati Sveto pismo osebno in pri bogoslužju. Predavatelj je nato še odgovarjal na vprašanja. Udeleženci so prejeli zgibanko Bibličnega gibanja, revijo Božja beseda danes in izvod revije Magnificat, po e-pošti pa smo jim poslali še nekaj spodbud in gradiva za osebno delo.

Zapisal Tomaž Maras

Zbrala in uredila Špela Fortuna

V Novem mestu je o Svetem pismu spregovoril gospod Janko Pirc.

Avtor fotografije: Tomaž Maras

PREPELJIMO SE NA DRUGO STRAN!

Avtor fotografije: Ferdo Lah

Odkrivali smo Besedo, kot jo opisujejo sveti pisatelji, topos zgodovinskih prič in preko tega tudi našo duhovno resničnost.

S tem Jezusovim povabilom svojim učencem, naj se po bogatem dnu učenja ob jezeru odpravijo »na drugo stran« (Mr 4,35), se je tudi naša skupina petdesetih romarjev, sestavljena iz udeležencev biblične šole *Evangelii gaudium* in še drugih učencev Božje besede, odpravila na pot odkrivanja skrivnosti petega evangelija. Brali smo ga ob pomoči profesorja Maksimilijana Matjaža ter pod skrbnim vodstvom neutrudnega narodnega komisarja za Sveto deželo p. Petra Lavriha. Odkrivali smo Besedo, kot jo opisujejo sveti pisatelji, topos zgodovinskih prič in preko tega tudi našo duhovno resničnost. Ob branju Besede in naše lastne zgodbe se da razumeti, da že sama konkretna odločitev za romanje in koraki do njene izpeljave v velikem zaupanju lahko pomenijo začetek poti na drugo stran. To je: od mojih predstav in misli k temu, kar je večje in onstran, v Božji želji in misli. Vsak odlomek Svetega pisma in korak na poti Dežele želi romarja notranje povezati, spodbuditi k spremembi, vrniti življenje, ga postaviti v odnos, odpreti za novo ...

Romanje, spokorno delo, napor in milostni dar, ni sestavljeno samo iz prvega in vseh naslednjih korakov, ampak tudi že iz priprave in hrepenenja po njem. P. Jože je zapisal: »Priprave na romanje sem se lotil z veliko željo, da bi se še bolj osebno srečal z Jezusom: tako telesno kot duševno in duhovno, zato sem si zadal več fizične askeze, več branja Božje besede in študija hebrejskega jezika ter svetih krajev ... V sebi sem že dolgo gojil to tiho tlečo željo, da bi še enkrat, preden odidem s tega sveta, smel hoditi po stopinjah našega Gospoda, zreti njega, ga poslušati čisto od blizu, vonjati in okušati njegovo milino in se dotikati in poljubljati kraje, kjer je on hodil, delal, govoril, oznanjal najlepšo vest o Božjem kraljestvu.«

Nazaret

Romanje smo začeli v Nazaretu. Marijina in Jožefova zgodba sta vse prej kot lahki in idilični. Oba sta bila poklicana iti na drugo stran, stopiti preko sebe – preko človeške logike. »Če naša pravičnost ne bo obilnejša kot pismoukov in farizejev ...«

(Mt 5,20-26) Poznati pisma še ni dovolj. Najtežje je stopiti na drugo stran sebe – v logiko darujoče ljubezni. Beremo rodovnik, ki govori dolgo zgodovino izraelskega pričakovanja izpolnitve božjih obljub (Mt 1,18-25). Sv. Jožef je bil del te zgodbe. Imel je obljubo, ne pa zagotovila. Kot Abraham je »upal proti upanju, in to se mu je štel v pravičnost«. Torej: bil je pravičen. Najlažje je rešiti problem s silo. Tudi ko se je vse zdelo nerešljivo in nemogoče, ni pristal na prvo misel in je nekako ostajal dojemljiv in odprt za drugačno rešitev, ki se rodi iz preizkušene vere.

Besede angela Mariji presegajo tudi njene predstave, načrte, prihodnost in celo njeno življenje. A Marija povabilo vseeno v neverjetnem zaupanju sprejme. P. Jože je zapisal: »Moje oči so smele notranje gledati v cerkvi Marijinega oznanjenja, kako se Božja Beseda spušča v Marijino telo in postaja meso, se naseli med nami in v nas, prav zdaj, na tem kraju in povsod. Padel sem na kolena in se zjokal, ker sem v srcu začutil to nedoumljivo Očetovo ljubezen, ki se sklanja v svojem Sinu do vsakega človeka.«

Na goro Tabor

Pripravljamo se na vzpon na goro Tabor. Na poti pri Betsajdi sreča »slepega in ga povede ven iz vasi«, v samoto, ter ga postopoma ozdravi (Mr 8, 22-32). Gre za opis našega stanja. Opis človeka, ki je na poti in ki le s težavo in postopoma odlaga luskine svojih predsodkov, strahov in misli, da bi končno prepoznal resničnost, ki jo prejema iz Gospodovih rok. Tudi nam zastavlja vprašanje, za koga ga imajo ljudje in kaj nam pomeni (Mr 8,27-29). Odkrito jim je govoril o trpljenju, zavrženju in vstajenju, ki ga je čakalo. Poraja se strah, ki ima veliko moč ... Kljub nasprotovanju razumnih učencev se je »trdnost namenil«, da gre v Jeruzalem in dopolni Očetovo voljo (prim. Lk 9,51). A končni cilj ni Jeruzalem ne smrt in ne križ, temveč »biti z njim« (Mr 3,14). Gora Tabor v nas prebuja to hrepenenje.

Bog vsakega človeka kdaj pripelje na svojo goro Tabor. Kam se ti vračaš po okus Boga? Bog je tu svetloba, Luč od Luči. Vsak potrebuje to izkušnjo Božje spremenitve in bližine, da iz tega živi in črpa moč. Spomin na to ljubezen, v kateri sem

okusil Božje, ki tudi mene spreminja v luč za druge, ki sije preko moje podobe. Za nas je krst podoba spremenjenja, ko sem tudi sam slišal nad sabo: »Ti si moj ljubljeni ...« (Mr 9,7) In vsakič, ko operem svoja oblačila v Jagnjetovi krvi. To sprejemati vedno znova, da se postavljam v odnos. Le v ljubezni se spreminjamo v otroke luči. Le ljubezen ima to moč. Tabor je Božja veličina, sijaj in realnost. So tudi majhne stvari, ki so zame lahko Tabor. Važno je, da ne pozabiš! Da, kot apostoli bi ostali tam. A sestop ni konec, četudi se zdi, da je vse zbledelo in da se je Bog umaknil. Takrat, v trenutkih samote, pride skušnjava, da ne bi več zaupal, da se moram opreti na lastne moči, reševati sam svojo kožo in začeti graditi na človeški gotovosti. Pa ugotovim vedno znova, da je to mrtvo, nerodovito in ne vodi v življenje. Bog pa ne spusti pogleda s tebe. Nikoli. Odpreti se Besedi in dopustiti, da odpre in dopolni in da upanje.

Jeruzalem

Ob dvorani zadnje večerje – *Ad cenaculum* – smo podoživljali najintimnejšo bližino z Gospodom, ko je svojim učencem in nam vsem – za mizo – zapustil Dar svoje večne ljubezni. »Srčno sem želel jesti z vami to velikonočno jagnje, preden bom trpel.« (Lk 22,15) »Srčno sem želel« biti z vami. Srčno! »Izkazal jim je ljubezen do konca.« (Jn 13,2) Kako se to pokaže? Da nekaj dam, da kupim? Ne! Dal jim je sebe, čeprav niso nič razumeli. Takrat. »To delajte v moj spomin.« Krščeni smo v eno telo. V evharistiji postajamo eno Telo.

Vsak odlomek
Svetega pisma
in korak na poti
Dežele želi
romarja
notranje
povezati,
spodbuditi
k spremembi,
vrniti življenje,
ga postaviti
v odnos,
odpreti za
novo ...

Gora blagrov
Avtor fotografije: Ferdo Lah

Getsemani
Avtor fotografije: Ferdo Lah

Premišljevali smo o Pavlovi katehezi o Cerkvi in o Telesu (1 Kor 10,14-33; 11,17-34; 12,12-31). V euharistiji postajamo to, kar smo – njegovo Telo. Stopamo v neločljivo organsko občestvo – *koinonion* – drug z drugim in z Njim. »Če en ud trpi, trpijo vsi. /.../ Različni so milostni darovi, Duh pa je isti.«

Na pobočju Oljske gore se ustavimo v cerkvi Gospodovih solz – *Dominus flevit*. »Ko je prišel bliže in zagledal mesto, se je zjokal nad njim. Rekel je: ›O, da bi tudi ti na ta dan spoznalo, kaj ti prinaša mir, takó pa je prikrito tvojim očem. Prišli bodo nadte dnevi, ko te bodo sovražniki obdali z okopi, te oblegali in stiskali z vseh strani. V tla bodo poteptali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili kamna na kamnu v tebi, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja.« (Lk 19,41-44) Zjokal se je nad njim – nad menoj! Skozi okno nad oltarjem je lep pogled na tempelj. Božja beseda in pridiga pa govorita o grešnici, ki so jo zasačili pri prešustvovanju (Jn 8,1-11). Vržejo jo v sredo pred Jezusa. Grozijo jo kamnati z močjo in oblastjo zapovedi. »Mojzes nam pravi take kamnati.« Kaj pa ti? »Kaj pa ti praviš?« Silijo vanj. S pobočja Oljske gore gledamo na tempelj. Postajal je vse bolj trd, suh in kamnit. »Odnosite to proč. Iz hiše mojega Očeta ne delajte tržnice.« Ko zmanjka božjega usmiljenja in srca, ostane le še zapoved in trgovanje. Kolikokrat je Jezus prej gledal na tempelj, Očetovo hišo. »Abba, Oče.« Nekje tu je učil svoje učence moliti.

Na Vii Dolorosi, kjer je Jezus nosil križ za vse nas, zaključujemo svoje romanje. Sklenemo ga v Baziliki Božjega groba in na Kalvariji, kjer je izdihnil

svoj zadnji »Dopolnjeno je« (Jn 19,30). Tu ni več treba besed. Samo molitev, češčenje in zahvala.

P. Jože je zapisal: »Podarjeno mi je bilo toliko Božjega Duha, notranje luči in okušanja Božje slave! Toliko solza sreče in Gospodove nežnosti že dolgo nisem doživel. Na koncu, ko sem odhajal iz Jeruzalema, sem rekel Gospodu kot starček Simeon: ›Zdaj, Gospod, odpuščaš svojega služabnika po svoji besedi v miru, kajti moje oči so videle tvoje zveličanje.« Moje oči so žarele ob toliki svetlobi sonca, ki je sijalo na Galilejsko morje in na množice ljudi, ki jih nihče ni mogel prešteti in ki so z odprtimi usti in ušesi poslušali Jezusovo besedo, veselo vest o Božjem kraljestvu. Vsa narava se vzradostila, oblekla se je v zelenje in okrasila s cvetjem dreves in vseh vrst dišečih rož. A ves sijaj stvarstva je bil le blede odsvit Božje slave, ki se je naselila v mojem srcu, ko smo bili na Gori blagrov in poslušali Jezusov govor. V Duhu sem zrl vse množice sveta, h katerim se obrača Jezus. Videl sem, kako so žareli njihovi obrazi, ko jim je govoril na srce. To se je dogajalo med obhajanjem svete maše. Tudi naslednji dan, na gori Tabor, na kraju Gospodovega spremenjenja, sem doživel višek Gospodove lepote in slave, kako zajema vse stvarstvo in objema vse človeštvo, kako se vsi spreminjamo v njegovo telo, vedno bolj njemu podobni, vedno bolj prežeti z ljubeznijo Svetega Duha.«

Za vse: Bogu hvala!

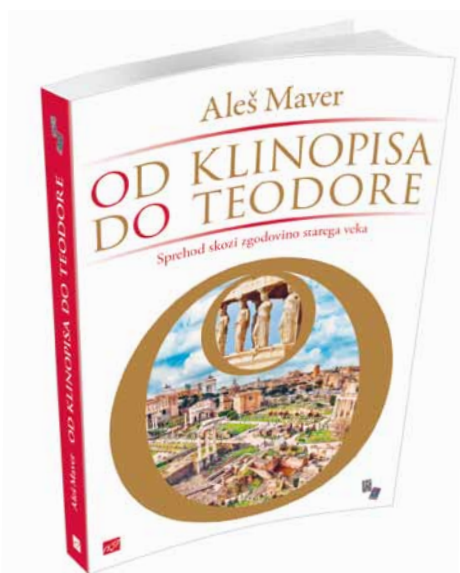
Cvetoče Galilejsko polje
Avtor fotografije: Ferdo Lah

PRIPOROČAMO V BRANJE

Aleš Maver

**Od klinopisa do Teodore.
Sprehod skozi zgodovino
starega veka**

Celjska Mohorjeva družba, Celje 2018

Razveselil sem se, ko sem zagledal ta naslov v napovedi redne zbirke mohorjevsk za 2019. Od avtorja sem pričakoval solidno informacijo o starem veku, ki mi, tako občutim, zelo manjka iz mojih gimnazijskih let, kakor mi manjka tudi znanje latinščine in grščine. Povrh sem se nadejal še tega, da ta zgodovina ne bo suhoparna. Zdaj pa mi urednik *Božje besede danes* predlaga, naj napišem recenzijo te knjige, in predlog utemeljuje s tem, da so nekateri bralci ob tej knjigi »zbegnani« zaradi »premočnih poenostavljanj in relativiziranja starih prepričanj, npr. o Mojzesu, o izhodu, o Davidu in judovskem kraljestvu«. Stara pesem: ali ne bodo biblicisti nič odgovorili?

Knjigo sem sam prebral že januarja in sem si zase zapisal tudi kakšno kritično o njej. Začenši s kritiko naslova, saj je Teodora ime znane bizantinske cesarice in ni vrsta pisave, kot je klinopis. Pojdimo k zgodovini. Le občudujem lahko pogum, da se kdo v eni knjigi »sprehodi« skozi več kot 3500 let, in to še po različnih deželah Bližnjega

vzhoda in Sredozemlja, od Mezopotamije do Egipta, od Male Azije do Pirenejskega polotoka. V večji ali manjši meri imajo vsa ta obdobja in ti deli zemljevida tudi zvezo s svetopisemsko zgodovino in začetki krščanstva. Moram reči, da me ni zmotilo nič takega, kar omenja urednik kot moteče za nekatere bralce. Ker sem te stvari sam študiral in kaj prebral, bi si želel kvečjemu to, da bi avtor mestoma navedel več podrobnosti. Tega pa zaradi koncepta celotnega dela seveda ni mogel. Moja osebna ocena knjige je, da se je avtor zelo potrudil, da bralcev ne bi dolgočasil, obenem pa je podal zavidanja vreden pregled celote dogajanja v starem veku. Zlasti sem občudoval njegovo »sinhrono« predstavljane vladavin po posameznih regijah in časovnih enotah v Mezopotamiji (str. 47–73). Nujno se je moral omejiti, da knjiga ne bi narasla čez mero, zato sem nekajkrat ob branju vzdihnil: »Pa zakaj tako hiti?« Za pozneje sem si zapomnil, da sta k sreči na koncu knjige stvarni kazali osebni in zemljepisni imen. Tako bom, kadar bom hotel, lahko pogledal, kdo sta bila in kaj sta počela Marij in Sula ter brata Grakha. Isto velja za perzijsko-grške in punske vojne. Zelo prav je, da je Aleš, kolikor se je dalo, upošteval staroveško dogajanje na tleh današnje Slovenije. Celo na odpravo argonavtov, ki naj bi po eni od različic prečkali ozemlje, na katerem zdaj živimo Slovenci, ni pozabil.

Naj se obrnem k Mojzesu in izhodu Izraelcev iz Egipta, kar naj bi bilo v tej knjigi predstavljeno tako, da »bega« bralce. V lepem spominu bom ohranil svojega profesorja svetopisemske zgodovine na inštitutu v Rimu. To je bil jezuitski pater Viliam Pavlovský. Za obdobje Stare zaveze je tisto leto predaval poglavje o zgodovini ločenih kraljestev, Izraela in Juda. Govoril je italijansko, kar ni bila njegova materinščina. Včasih je z nejevoljo omenil tiste, ki zlahka trdijo, da v Svetem pismu ni nič ali skoraj nič zgodovinsko zanesljivega. Vztrajal je pri tem, da moramo imeti zgodovinske pripovedi v Stari in Novi zavezi za verodostojne – »fino alla prova contraria« (dokler se ne dokaže nasprotno). Torej je dopuščal take dokaze, vendar

bi mirno lahko rekel, da je bil glede zgodovinske zanesljivosti Svetega pisma precej konservativen. Od tistih časov, ko sem poslušal profesorja Pavlovskýja, je minilo že več kot 40 let. V tem času je izšla vrsta novih učbenikov in posameznih študij z novimi dognanji na podlagi arheoloških najdb in literarnih analiz. Naj spomnim, da avtor pregleda *Od klinopisa do Teodore* v svojem predgovoru »priznava«, da je »vsebine za svojo pripoved napaberkoval od vsepovsod« (str. 8), in potem našteje glavne avtorje in njihova dela, ki jih je uporabljal pri posameznih poglavjih. Zato ga lahko razumem, ko pravi, da je mogoče o zgodovini starega Izraela govoriti na tri popolnoma različne načine (str. 105). Sam se je odločil, tako pravi, za tretji način. To je tisti, ki upošteva tako arheološke izsledke kakor literarno kritiko svetopisemskih pripovedi. To pomeni, da sledi predvsem tistim avtorjem, ki so v svoji kritiki Svetega pisma kot zgodovinskega vira v primerjavi s skrajnejši kar zmerni. Ne nasprotuje dolžnemu spoštovanju, ki ga verniki gojimo do svetih knjig, zaveda pa se, da so te knjige, čeprav navdihnjene, nastajale na človeški način, in ne čudežno. Zato razlikuje med zgodovinsko bolj in manj zanesljivimi pripovedmi. Še v začetku njegovega študija v Rimu smo postavljali nastanek najstarejše plasti v Mojzesovem Peteroknjižju v 10. stoletje pr. Kr. (prim. pregled teorije o »virih« na str. 107), zdaj pa vse kaže, da ta plast ni enotna in je več njenih delov nastalo veliko pozneje: malo pred izgnanstvom v Babilon in celo po njem (6. do 4. stol. pr. Kr.).

Jozuetova knjiga prav izziva krščanske bralce s prizori množičnega krvoprelitja Izraelcev nad Kanaanci. In to po ukazu svojega Boga. Arheologija je pokazala, da Izraelci nikakor niso osvajali obljubljenе dežele z ognjem in mečem, ampak je vse skupaj potekalo veliko bolj počasi in mirno. Literarna analiza kaže vplive poznejšega položaja izvoljenega ljudstva, ko je trpelo zaradi nasilja poganjskih režimov (Asirija, Babilon, Perzija, Grki) bodisi doma ali v izgnanstvu. Seveda ta spoznanja od eksegetov terjajo precej drugačno razlago, kot je bila tista »pravoverna«, da je bilo Kanaance pač treba poklati, ker so s svojim malikovanjem žalili Boga. Od eksegeze se danes zahteva, da pomaga k premisleku, kaj nam ti nasilni teksti povedo za današnji vse prej kot miroljubni čas.

Kako je Bog rešil prednike poznejših Izraelcev iz stiske v Egiptu z egiptovskimi nadlogami in s čudeži na Rdečem morju, vemo. Vendar je mogoče, da se je epopeja razvila iz dokaj skromnega spominjanja in pripovedovanja o čudoviti rešitvi skupine sezonskih delavcev, ki jim je uspelo pobegniti pred nadzorniki sužnjev. »V desetletjih in stoletjih pripovedovanja je nato podvig pridobil na nove in nove okraske, s prehodom čez Rdeče (pravzaprav Trstično) morje, Božjim posegom in slednjič zmago nad faraonovo vojsko vred« (str. 109). Res je ta ubeseditev nekam lahkotna, a zadene bistvo rasti verskega izročila. Za koga je lahko težava v tem, da se je učil, da je Sveto pismo od Boga, on je »glavni avtor«. Zato misli, tako smo se nekoč učili, da glede zgodovine Bog ni dopustil netočnosti ali celo protislovij, saj njegovo razodetje temelji na zgodovini. Ravno glavni dogodek Božjega razodetja učlovečenje Besede je dogodek v zgodovini. Torej imamo v svetih knjigah samo zgodovinska dejstva. Brez okraskov! Tako se zdi, da vznemirjenje ob tej Mavrovi knjigi ni brez podlage. Potem pa je še zapisal: »Sorazmerno pozno naj bi v zgodbo vstopila še velika voditeljska figura Mojzesa« (str. 109). Kako? Ali ni Mojzes rojen že v prvem poglavju Druge Mojzesove knjige in se v tretjem že sreča z Bogom, ki ga kliče iz gorečega grma? Velikokrat sem se srečal s preprosto vero, da so najstarejši deli Svetega pisma na začetku, najmlajši pa na koncu. Pa ni tako, ampak imamo opraviti s skrbno premišljenim urejanjem starejših in mlajših besedil. S tem so tako imenovani uredniki skušali odgovoriti na potrebe svojega časa, npr. s spodbudo v času preganjanj in z vlivanjem zaupanja v Božjo pomoč ter končno zmago resnice in pravice, kar so napovedali preroki. Tudi to urejanje spada k delovanju božjega navdiha in je aktualno tudi za nas v naših časih in razmerah.

TRAJNA: PRIPOVED O SAMSONU IN DALILI¹

Priповed o Trajni riše življenjsko zgodbo Samsona, neobičajnega sodnika še bolj neobičajnega obdobja izraelske zgodovine. Priповed o Samsonu je zapisana v knjigi Sodnikov, ki popisuje obdobje izraelske zgodovine (1200–1000 pr. Kr.) kmalu po naselitvi obljubljenе dežele, tj. v času, ko kraljevina še ni bila vzpostavljena. V tem času imajo pomembno vlogo t. i. sodniki – zato knjiga Sodnikov – neformalni voditelji izvoljenega ljudstva, za katere je bila značilna vrsta vladanja, ki je bila spontana, začasne narave. Sodnika ni izvolilo ali postavilo ljudstvo, temveč Bog, beremo v Svetem pismu; postavljeni so bili v času stiske, največkrat ob tuji vojaški nevarnosti oz. nadvladi.

Sveti pisatelj v uvodnih vrsticah Samsonove zgodbe navede »potrebo« po sodniku, ki je bila v tem, da so si Filistejci podredili in zatirali Izraelce.

Samson je bil za razliko od ostalih sodnikov že kot otrok posvečen Bogu – bil je namreč Božji nazirec. To med drugim pomeni, da je bil vzdržen vsakršne opojne pijače. Vzdržen pa je bil tudi do neke druge, povsem običajne človeške navade: striženja las. Prav Samsonova »trajna«, ki je bila (na prvi pogled) izvor nadnaravne moči, Samsona bolj umešča med klasične polbogove, junake grškega in rimskega panteona. Tudi vsa nadaljnja dejanja »heroja s trajno« to potrjujejo: sam z oslovsko čeljustjo pobije tisoč Filistejcev, golorok raztrga leva in še bi lahko naštevali. Vendar »holivudska« upodobitev Samsonove moči ne sme zasenčiti našega pogleda. Priповed namreč v svojem bistvu močno poudarja verski vidik: Samsonova moč v resnici ne prihaja iz Samsonovih kodrov, temveč od Boga. Čeprav Samson uporablja svojo moč za reševanje lastnih zagat, v ozadju na sebi lasten način skozi temperamentno življenje uresničuje Božji načrt – iztreblja Filistejce in odgovarja na klic ter stisko svojega ljudstva.

¹ Besedilo skeča je prevedel in uredil Gregor Čušin. Zbirko skečev z (izvirnim) naslovom *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible* je napisala Martha Bolton. Skeč je umeščen v kontekst s kratkim biblično-zgodovinskim uvodom oz. pojasnilom, ki ga je napisal Samo Skralovnik.

Osebe: SAMSON, DALILA

(SAMSON in DALILA se crkljata na kavču.)

DALILA: Samson ... V čem je skrivnost tvoje moči? Kaj je tisto, zaradi česar si tako močan?

SAMSON: Misliš – razen špinače?

DALILA (*ga odrine*): Daj no, Samči! Resno mi slim. (*Se mu spet približa.*) Tako zelo si močen ... in jaz imam zelo rada močne moške!

SAMSON: Oh, Dalila ... ti imaš rada vse moške!

DALILA (*pomisli*): No, ja – pravzaprav res. Ampak močne moške imam še posebej rada! No, kaj torej? Prehrana? Telovadba? Kaj je tisto, kar te naredi tako ... (*Mu potipa mišice.*) ... tako močnega?

SAMSON: Moja moč prihaja od Gospoda.

DALILA (*je ne gane*): Ja ja, seveda. To si mi že povedal. Neštetokrat. (*Zavzeto.*) Ampak mora biti še kaj drugega ... Samčili ... Saj ni nikogar, ki bi bil močnejši od tebe.

SAMSON (*se skromno smehlja*): Prav imaš.

DALILA (*odločno*): Torej – kaj? (*Hitro omili glas.*) Kaj je tisto, kar ti daje takšno strašno, strašno moč? (*Ga crklja.*) Daj no ... Zaupaj puncu svojo skrivnost!

SAMSON: Ne morem, Dalila. Če ti povem, boš povedala svoji mami, ona bo povedala svojim prijateljicam ... in preden se bom obrnil, bodo vedeli vsi!

DALILA (*rahlo vznburjena – pa ne tako*): Torej praviš, da je vzrok tvoje moči neka skrivnost?!

SAMSON: Ja. In bo skrivnost tudi ostala ... (*skozi zobe*) ... draga!

DALILA (*se kuja*): Veš, kaj mi to pove? Da me nimaš prav nič rad!

SAMSON: Ne, to pa že ne!

DALILA: Če bi me imel rad, bi mi zaupal.

SAMSON: Ampak tega ne smem povedati nikomur ... Niti tebi ne, Dalila.

DALILA (*izpod obrvi*): Niti meni ne?!

SAMSON: Ne, niti tebi ne. Glej, Dalila, Bog me je blagoslovil in mi dal to strašno moč ... in če bi ti izdal to skrivnost, bi se izneveril Bogu!

DALILA (*pretirano poudarjeno*): A res?

SAMSON: Tega ne morem. Bog ima z menoj posebne načrte.

DALILA (*vstane in odkoraka*): Bom že izvlekla iz tebe to skrivnost!

SAMSON: Raje nehaj!

DALILA (*se obrne nazaj*): Ne morem odnehati, Samson! V vsem mojem življenju mi ni še nihče nikoli zaupal kakšne skrivnosti!

SAMSON: No, in kaj ti to pove, raglja?

DALILA: Komu praviš raglja?! Znam obdržati skrivnost!!

SAMSON: A daj, no! Če bi Bog kaj hotel naznati vesoljnemu svetu, bi zadostovalo, da bi ti šepnil novico na uho in ti naročil, da jo obdrži zase!

DALILA (*užaljeno*): Torej praviš, da imam prevelik gobec?!

SAMSON (*pristopi in se nežno dotakne njenih ust*): Dalila, imaš prečudovit gobček! (*Se ji zagleda v oči.*) Je kot čudovit, dišeč cvet – nikdar se ne zapre!

DALILA (*se mu iztrga*): Tako, zdaj pa imam tega dovolj! Odhajam!

SAMSON (*jo zgrabi za roko in povleče nazaj*): Daj no, Dalila ... Saj ni taka reč. Vse, kar moraš vedeti, je, da sem najmočnejši možak na svetu ... in da te imam rad. Ti to ni dovolj?

DALILA (*malo pomisli*): Ne! Moram poznati tvojo skrivnost!

SAMSON: In kako naj vem, ali ti lahko zaupam?

DALILA (*dvigne desnico*): Obljubim, da ne bom nikomur povedala ... (*Malo pomisli.*) In tudi mama ne bo!

SAMSON (*jezno*): Sprijazni se, Dalila! Pač ne znaš držati zaprtih ust.

DALILA (*kujavo*): Če bi me imel res rad, ne bi rekel česa takega! Grem.

SAMSON: Pa te imam! Rad te imam!

DALILA: Ne, pa ne!

SAMSON: Ja, pa ja!

DALILA: Ne, pa ne!

SAMSON: Prav. Če ti zaupam svojo skrivnost, se boš poročila z menoj?

DALILA: Kaj?

SAMSON: Saj me ljubiš? Mar ne?

DALILA: Ja, seveda ... to že ... saj ni to ... ampak sem že z nekom zmenjena ...

SAMSON: Torej bo skrivnost ostala pri meni.

DALILA: Oh, no, prav ... Mu bom rekla *ne* in se bom poročila s tabo. (*Hlastavo.*) Torej? V čem je skrivnost? (*Mehko.*) Srči?

SAMSON: Moji lasje.

DALILA (*ne razume*): Ja! Saj sem ti že ničkolikokrat hotela reči ... Kdaj se boš ostrigel?

SAMSON: Moji lasje so skrivnost moje moči!

DALILA: Lasje?

SAMSON: Ja. Ko sem bil še otrok, je Bog naročil moji materi, da se moja glava in škarje ne smejo srečati. In ona ga je ubogala.

DALILA: Jaz pa sem mislila, da se greš malo hipija pa to ...

SAMSON: No, zdaj ko poznaš mojo skrivnost, kaj, ko bi določila datum poroke?

DALILA: Seveda, dragec. Samo da te ostrigram. (*Od nekod privleče ogromne škarje in se zapodi za njim.*)

José Echenagusia: Samson in Dalila, Google_Art_Project

»Blagor ti, Simon, Jonov sin ...« (Mt 16,17)

Duhovne vaje ob bibličnih katehezah

Od 23. do 27. junija 2019 pri Karmeličanih na otoku Krku

Vodi Anja Kastelic z ekipo duhovnih spremljevalcev
in Bratstvom Veselje evangelija.

Prijave in informacije na feg.slovenija@gmail.com
ali 041 631 551 do zapolnitve mest.

»Mar nisem svoboden?« (1 Kor 9,1)

Z apostolom Pavlom do svobode novega življenja

Biblične duhovne vaje v Kančevcih
od 4. do 6. oktobra 2019.

Vodi Maksimilijan Matjaž s sodelavci.

Prijave in informacije jana.podjavorsek@rkc.si;
www.eksegeza.net

ZAVOD BIBLIČNO GIBANJE